

212

KASIM 2011

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ YAYINIDIR

ODTÜ'lüler

BÜLTENİ

EN AZ 5750

ÜYEMİZ VE ÇEVRESİ

BU SAYFAYA BAKIYOR!

Her ay 5750 ODTÜ Mezunu üyemize dağıtılan ODTÜ'lüler Bülteni'ne vereceğiniz reklamlarla firmanızın yakalayacağı fırsatların farkında mısınız?
Bilgi için: 0 312 286 79 79 / 1127 • aysunb@odtumd.org.tr

ODTÜLÜLER BÜLTENİ KASIM 2011

Dernek Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Himmet ŞAHİN (EDS'83)

Yayın Kurulu

Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)
Şule ŞAHİN (PSY'85)
Melda TANRIKULU (CRP'06)
Emrah DELİKAN (CE'06)
Günay BULUT (ADM'85)
Hilmi GÜVEN (EE'83)
Melih YURKIR (OR/STAT'83)
Erkan ÖZMACUN (EE'87)

Yayın ve Reklam Sorumlusu

Aysun BÜYÜKCENGİZ
yayin@odtumd.org.tr

Grafik, Tasarım ve Baskı

AJANS-TÜRK BASIN VE BASIM A.Ş.
İstanbul Yolu 7.km. No: 24 Batıkent/Ankara
Tel: 0312 278 08 24
Baskı Tarihi: 15.11.2011

ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu

Himmet Şahin (EDS'83), Başkan
Taylan Ulaş Evcimen (CE'02), Başkan Yrd.
Melda Tanrikulu (CP'06), Başkan Yard.
Baki Arslan (CE'89), Yazman
Erdem Tüzün (ADM'82), Sayman
Kamil Kançoğlu (Me'87)
Burcu Dikmen (CHE'98)

Ödentileriniz İçin

T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 81 0006 4000 0014 2290 52 86 42
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR92 0006 2000 1140 0006 2011 60

Burs ve Yardımlar Fonu

T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
TR 81 0006 4000 0014 2290 59 (TL)
TR 80 0006 4000 0024 2293 2824 08 (EUR)
TR 81 0006 4000 0024 2293 1651 17 (USD)
Garanti Bankası Maltepe Şubesi
TR92 0006 2000 1140 0006 2995 35 (TL)

Yönetim Yeri

ODTÜ Mezunları Derneği
Vişnelik Tesisi
1540 Sk. No: 58 100. Yıl, 06530, Ankara
Tel: (312) 286 79 79
Faks: (312) 287 75 00
E-posta: odtumd@odtumd.org.tr
www.odtumd.org.tr

Dosya Konusu

Gülmece

Kapak Konusu

10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü

Yerel Süreli Yayın

ISSN 1303-7390

ODTÜ Mezunları Derneği aylık yayın organıdır.
ODTÜ'lüler Bülteni her ay 5750 adet basılmakta
ve Dernek üyelerine ücretsiz gönderilmektedir.

İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına
ait olup, ODTÜ Mezunları Derneği'ni ve ODTÜ'lüler
Bülteni'ni sorumlu kılmaz. Yayımlanan yazılar ve
fotoğraflar, Derneğin ve yazarların izni olmadan
kullanılamaz.

içindekiler

4

ODTÜ'den

ODTÜ'den 67 Türk Üniversitesine 250 Öğretim Üyesi
ODTÜ Ağaç Dikme Günü 50. Yıl Kutlamaları

6

Dernekten

Danışma Kurulu Toplandı
Konsey Kocaeli'nde Buluştu
Sinema Kulübü'nden
Felsefe Kulübü'nden
Cumhuriyet Bayramı Özel Gecesi
Keşanlı Ali Destanı
Model Çim Amfi'deydi
Vişnelik Restoran'da Kanto Rüzgarı
Uygulamalı Yazın Atölyesi'nden Merhaba
Burs Komitesi'nden
Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz
Vişnelik Muffağından
Diyalog İçin Halk Bilimi Projesi 23 – 27 Ekim Etkinlikleri
Haftası

20

Bu Ay Vişnelik

22

Anma

Behruz Çinici'ye Veda...

26

Spor

Tenise Başlamak İçin İdeal Yaş Nedir?

28

Teknoloji

Buluta Uçma Vakti Geldi Mi?

29

Dosya

Türk Halk Tiyatrosu Geleneğinde Gülmece
Aziz Nesin'in Gülmece Üzerine Yazdıkları
Dram Sanatının Dört Gülmece Ustası
İcat Edilmiş Özgürlük Alanı Olarak Gülmek
Dünden Bugüne Mizah Dergilerimiz

40

Kavramlar

Karamizah

41

ODTÜ'den Bir Köşe

ODTÜ'de Bir Ödül Heykelciği

42

Hocam İncek var

Ağırnas ve Talas

44

Kitaplar Arasında

Ulysess

48

Çizgiyle

Sevgili Üyelerimiz,

Robert Southy “Görünene göre karar verenler, ne kadar az şey gördüklerini bilmeyenlerdir” diyerek, ön yargılı ve derinliksiz bakış açısına sahip insanların, sığ bilgi dağarcıklarıyla bütünü tamamını göremeyeceklerini söyler.

Bu yaklaşım, hep söylenegeldiği gibi bakmakla görmek arasındaki farkı da anlatır bir bakıma. Algı farkını ve seçici bilinçaltını da. Olay, durum ve kişilere karşı gösterilen toplumsal tavırlarda, insanlar arasındaki algı farkı büyüdükçe, bu ikilemin topluma iyice nüfuz edip yayıldığı anlaşılır. Sosyolojik olarak ayrı bir inceleme konusu olmakla beraber, algılarını belli konu ve kişilerin dediği ve yaptığına göre belirleme kolaylığı, insanların mantıksal bir silsile kurmadan, özgür bir bilinç ve vicdani içgüdülerle hareket etmediklerini de ortaya koyar. Başkalarının dediklerini yapan, gittiği yere giden, konuştuğu gibi konuşan, başkalarının fikirlerini kendi fikriymişçesine benimseyen birbirinin aynısı insanlar oluşur toplumda; kopya insanlar. Kendine ait vicdani iradesi olmaksızın, ruhsuz, sığ ve zor iletişim kurulan insanlar topluluğu. Belki bazı yönlerden daha kolay yönetilmekle beraber, değişime ve gelişime kapalı zihinleri nedeniyle toplumsal dinamikleri aşağı çekerler.

Sevgili Üyelerimiz,

Ekim ayının son günlerinde üst üste gelen acı olaylarla sarsıldık. ODTÜ Mezunları Derneği olarak toplumsal olaylara gösterdiğimiz duyarlılık ve bilinç doğrultusunda, Van depremi sonrasında da üyelerimizle yardım köprüsü oluşturduk. Deprem 2. gününde alınan çadırlar, gelen eşya ve yiyecek paketleriyle birleştirilerek hemen ertesi gün kamyonla Van’daki ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldı. Birinci kamyonun yola çıkmasından hemen sonra yeniden temin edilen çadır, giyecek ve yiyecek paketleri de bir sonraki gün yine kamyonla Van’a gönderildi. Yardımlaşma konusunda sağduyu gösteren üyelerimize tekrar teşekkür ediyoruz. Birlik ve dayanışma konusunda bir kez daha ODTÜ ruhunu ortaya çıkarmış olduk.

Bu sene de, her sene olduğu gibi, Atatürk’ün ölüm yıldönümünde, üyelerimizle birlikte ODTÜ Mezunları Derneği olarak Anıtkabir’de saygı duruşunda bulunacak ve anı defterine ODTÜ’lüler adına duygu ve düşüncelerimizi aktaracağız. 5 Kasım 2011 Cumartesi günü tüm üyelerimizi Ata’nın kabri başında buluşmaya çağırıyoruz.

Bu vesile ile Kurban Bayramınızı gönülden kutluyor, sağlık ve esenlikler diliyoruz.

Saygılarımızla,
ODTÜ Mezunları Derneği
Yönetim Kurulu

Konseyl Kocaeli'nde Buluştu

ODTÜ Mezun Dernekleri ile ODTÜ arasındaki iletişimi ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla üç aylık dönemlerde yapılan Konsey Toplantısı, Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği'nin ev sahipliğinde yapıldı.

Bülent Kurtaran

Dernek Müdürü

Mezun derneklerinin, ODTÜ Rektörü ve Derneklerimizden sorumlu Rektör Danışmanı'nın bir araya geldiği olağan Konsey Toplantısı 15-16 Ekim 2011 tarihlerinde Kocaeli'nde yapıldı. Toplantıda derneklerin çalışmaları, üniversitemizdeki gelişmeler, mezunlarla iletişim, öğrencilerimize yönelik çalışmalar ve ülke gündemindeki önemli konular değerlendirildi.

Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği'nin hazırladığı kısa bir şehir turuyla sanayi şehri Kocaeli'nin farklı yönleri Orhan Tunçöz rehberliğinde Konsey katılımcılarına tanıtıldı. Öğle yemeğinin ardından Konsey toplantısına geçildi.

Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği Başkanı Orhan Tunçöz, Konsey üyelerini illerinde ağırlıyor olmaktan duyduğu memnuniyeti belirterek başladığı açış konuşmasında, ODTÜ'nün, Kocaeli için önemli faydalar sağladığına dikkat çekti. ODTÜ, Eymir Vakfı ve İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği işbirliğinde 2 ayrı bölgede gerçekleştirilen prefabrik yapılardan söz eden Tunçöz, Kocaeli'ne bir bilim merkezi ve bir kolej kazandırıldığına değindi.

Konsey Başkanı Himmet Şahin, bu yıl dördüncüsü gerçekleştirilen ODTÜ'ye Hoşgeldiniz Projesi'ne (YÖNDER) Derneklerimizin sağladığı katkılardan ötürü teşekkür etti. Derneklerimizin birlik, beraberlik ve dayanışma içerisinde yürüttüğü tüm çalışmalarda önemli başarılarla ulaşıldığını vurgulayan Şahin, üniversitemize ve topluma daha fazla katkıda bulunabilmek için Derneklerimizin üye sayılarını artırmaları ve daha güçlü olmaları gerektiğine dikkat çekti.

Himmet Şahin'in ardından söz alan Rektör Prof. Dr. Ahmet Acar Konsey üyeleriyle tekrar birlikte olmaktan mutlu olduğunu belirterek Üniversitemizdeki gelişmeleri aktardı. Prof. Dr. Acar, bu yıl ağaçlandırma kampanyamızın 50. Yılı olması nedeniyle Kemal Kurdaş'la başlayan ağaç dikme günü için bir hafta boyunca çeşitli etkinlikler düzenlendiğini hatırlatarak, Derneklerimizi etkinliklere davet etti. 2008 yılından bu yana devam eden ODTÜ imar planları ve yol konuları hakkında ayrıntılı bilgi veren Prof. Dr. Acar, "ODTÜ

Yol Olmasın" kampanyasının başlatılmasına neden olan durum ile ilgili bir endişelerinin olmadığını, ancak "ODTÜ Yol Olmasın" kampanyasının sürmesinde fayda gördüğünü açıkladı.

Mezun Derneklerimizden sorumlu Rektör Danışmanı Prof. Dr. Bilgehan Ögel, bu dönemin en öne çıkan konusunun tanıtım filmi olduğunu belirttiği konuşmasında, tanıtım filmi ile ilgili sürecin ayrıntıları hakkında bilgi verdi. Bu yıl yine profesyonellerle yol almak istediklerine dikkat çeken Prof. Dr. Ögel, kurumsal kimlik çalışmaları

rın tamamlanmasıyla ODTÜ'ye yeni bir yüz kazandıracaklarını dile getirdi.

Toplantıda, diğer derneklerimizin faaliyetleri hakkında bilgi alınırken, birlikte gerçekleştirilecek etkinlikler üzerinden gidilerek ODTÜ'nün tanıtımı hakkında öneriler geliştirildi. Konsey Toplantısı, bir sonraki Konsey Toplantısı'nın Kayseri ODTÜ Mezunları Derneği ev sahipliğinde yapılmasına karar verilerek sona erdi. Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği tarafından düzenlenen mezunlar yemeği ile keyifli bir gece geçirildi.

Aysun Büyükcengiz

Üniversitelerde kayıt ve ders seçme telaşının bittiği, derslerin başladığı günlerde, ODTÜ'yü, bilimsel ve sosyal çalışmalarını, öğrencilerine sunduğu olanakları ve önümüzdeki dönem için planlamaları ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Ahmet Acar ODTÜ'lüler Bülteni'ne anlattı. Prof. Dr. Acar, ODTÜ'nün ulusal ve uluslararası alandaki başarılı çizgisini sürdürürken, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı ile diğer üniversitelere de öğretim üyesi yetiştirdiklerini dile getirdi. Üniversite eğitimi açısından dünyada siyasi sınırların ortadan kaybolmaya başladığına da dikkati çeken Acar, rekabette geri kalmamak için yaşam bilimleri alanındaki gelişmelerin takip edilmesi gerektiğini belirtti.

- En çok tercih edilen üniversiteler sıralamasında ODTÜ kaçıncı sırada bulunuyor?

- Son senelerde yüksek puan alan öğrencilerin büyük bölümünde tıp eğitimine kayma var, ancak mühendislik konusunda – ki bu üniversitemizin yaklaşık yüzde 40'ı demek – temel bilimlerde ve sosyal bilimlerde üniversitemiz yerini koruyor. Yüksek lisans ve doktora eğitiminde de öncelikli tercih olma niteliğimiz sürüyor. 67 Türk üniversitesiyle Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı kapsamında protokolümüz var ve program dahilinde 550 araştırma görevlisi ODTÜ'de öğrenimlerini sürdürüyor. Şimdiye kadar program ile yaklaşık 250 öğretim üyesi yetiştirdik. Üniversitelerarası sıralamalarda, Türkiye'de ilk sıradayız. Uluslararası sıralamaların hepsinde varız. Ancak üniversite olarak bu sıralamalara kendimizi kaptırmamalıyız. Ulusal ve uluslararası misyonunu belirlemiş bir üniversitenin doğru bildiğini yaparken uluslararası çevrelerce takdir edilmesi çok güzel, ancak takdir edilmek için iş yapmaya başlarsanız yanlış yere giderseniz. Dünya eğitim açısından siyasi sınırların giderek anlamını yitirdiği bir ortama kayıyor. Üniversiteler arası rekabet ve işbirliği çok öne çıkıyor. Geçtiğimiz yıl aralarında Baş-

ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Ahmet Acar:

"Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı dahilinde 550 araştırma görevlisi ODTÜ'de eğitim alıyor"

bakan, Bakanlar ve Rektörler olmak üzere 87 civarında heyet ODTÜ'yü ziyaret etti. Herkes birbirinin ne yaptığını anlamaya, birbirini örnek almaya çalışıyor, işbirliği olanağı arıyor.

"Yaşam bilimleri alanındaki gelişmelerin izlenmesi gerekiyor"

- Rekabete hazır olmak için neler yapılmalı?

- Üniversitelerin eğitim, araştırma ve toplumsal hizmet olmak üzere üç misyonu var. Uluslararası sıralamalarda daha çok araştırma kısmı göz önünde bulunduruluyor. Bu şekilde üniversiteleri araştırmaya yöneltileler de bu üç misyonun farklı üniversiteler tarafından yürütülmesi gerekiyor. Üniversitelerin uluslararası boyutta kampus açmasına izin verilmesi durumu var. O rekabete hazır olmamız gerekiyor. Diğer ülkelere girmemiz önemli. Bunun için özellikle enerji ve çevre konularının, tıp fakültemiz olmasa da yaşam bilimleri alanındaki gelişmelerin izlenmesi gerekiyor. Biyo Malzeme ve Doku Mühendisliği Uygulama ve Araştırma Merkezi, Rüzgar Enerjisi Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi, Güneş Enerjisi Uygulama ve Araştırma Merkezi bu amaçla kuruldu.

"Üniversite bilimsel çalışmalara değil, bilimsel çalışmalar üniversiteye kaynak oluyor"

- Bilimsel çalışmalarınıza ne kadar pay ayırıyorsunuz?

- Üniversitenin kaynaklarından bilimsel çalışmalara ödenek aktarmıyoruz, tam aksine bilimsel çalışmalardan üniversiteye ödenek aktarılıyor. Bizim her yıl personele harcadığımız her 100 TL'nin yaklaşık 30-40 TL'si araştırma fonlarından geliyor. Avrupa Birliği projeleri açısından en geniş portföy ODTÜ'ye ait. Bu bizim uluslararası iddiamızın da bir göstergesi.

"ODTÜ'de eğitimin en fazla yüzde 49'u sınıfta, en az yüzde 51'i sınıf dışında"

- "ODTÜ'lü" deyince insanlar da oluşan imajı sağlayan nedir?

- ODTÜ'nün eğitim anlayışı şöyle ifade edilebilir: Eğitimin en fazla yüzde 49'u sınıf ortamındadır, en az yüzde 51'i sınıf dışındadır. Öğrencinin kendi ilgilerini geliştirebilmesi ve sınırlarını zorlayabilmesi gerekiyor. ODTÜ'yü bir öğrenim ve üretim kenti olarak düşünmek lazım. Piyasada "ODTÜ'lü" deyince sorgulayan, düşündüğünü söyleyebilen, gereken gayreti göstermek-

ten kaçınmayan, çalışmaktan yorulmayan, yaratıcı ve yeniliklere açık bir insan imajı var. Pek çok işverenle konuştuğumuzda ODTÜ mezununa bir görev verdiğiniz zaman gidip araştırıp önünüze bir şey getirdiğinde, mükemmel olmasa da birkaç adım ileri götürdüğünü söylüyor. Bu bizim açımızdan önemli. Özellikle önümüzdeki dönemde artacak uluslararası rekabette de ülke olarak belli standartları aşan mezunlara her zamankinden daha fazla ihtiyacımız olacak.

"Öğrencimizin maddi sıkıntı nedeniyle başarısız olmasını kabul edemeyiz"

- Mezun dernekleri ile birlikte yapılan çalışmalar hakkında bilgi verebilir misiniz?

- Üniversitede fiziki şartlar önemli, ama insan unsuru olmazsa olmaz. Biz mezunlarımızı idari personel, akademik personel ve öğrencilerin yanında, dördüncü insan kaynağımız olarak görüyoruz. Mezunlarımız topluma ne verdiğimiz gösteren ürünlerimiz. Biz büyük bir aileyiz. Bu nedenle pek çok konuda birlikte hareket ediyoruz. Örneğin mezun derneklerimizle birlikte ODTÜ öğrencilerine bir yılda verdiğimiz ihtiyaç ve başarı bursu 16 milyon

TL'yi aştı. Burs konusu her zaman çok önemli oldu, çünkü öğrenci profilimiz çok geniş ve içinde çok mütevazı ailelerden gelen öğrenciler de var. Biz bir öğrencimizin maddi sıkıntı nedeniyle başarısız olmasını kabul edemeyiz. Geniş katılımı çalışan bir burs komisyonumuz var. Yasalara göre üniversite olarak öğrencimize burs veremiyoruz. Yemek ve barınma bursu verebiliyoruz. Bu burs başlıklarının içinde benim için en değerli olan mezun derneklerimizin verdikleri burslar. Çünkü öğrencilerimizin kendisine okulunun mezunları tarafından burs verilmesini bilmesinin değeri bambaşka. O öğrenci de kendinden sonraki öğrencilere burs vererek bu geleneği sürdürecektir. Mezun derneklerimizle birlikte yürüttüğümüz ODTÜ'ye Hoşgeldiniz Projesi gelişerek devam ediyor. Eğitim stratejilerimizin belirlenmesi aşamasında mezunlarımızın görüş ve önerileri bizim için çok değerli. Son eğitim komisyonu çalışmamıza ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin katıldı. Umarım önümüzdeki günlerde daha fazla projeye birlikte çalışma olanağı bulacağız.

- Son zamanlarda basında bazı üniversitelerle ilgili "ilk akredite olan üniversite" haberleri yayınlanıyor. Türkiye'de ilk akreditasyon ODTÜ'ye verilmişti, değil mi?

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi ile bu ülkede en erken akreditasyon alan üniversitedir. Mühendislik Fakültesi'ndeki bütün lisans programlarımız akredite oldu. Son dönemde bir üniversitemiz sadece sayılar üzerinden akreditasyon çokluğuna sahip olduğuna dair bir medya kampanyası yürüttü. Türkiye'nin çok sayıda iyi üniversiteye ihtiyacı var ve bizim açımızdan diğer üniversitelerimizin kalite konusunu öne çıkarmaları sevilecek bir durum.

ODTÜ Ağaç Dikme Günü

50. Yıl Kutlamaları

ODTÜ'nün 50 yıldır geleneksel olarak gerçekleştirilen Ağaç Dikme Günü etkinlikleri kapsamında, Eymir Gölü kenarına bin 500 Toros Sediri fidanı ODTÜ öğrencileri, mezunları ve doğaseverler tarafından dikildi. ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Ahmet Acar, fidanların Hakkari'deki terörist saldırıda şehit olan askerlerin anısına dikildiğini ifade etti.

Ağaç dikimi öncesi bir açış konuşması yapan ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Ahmet Acar, ODTÜ'nün kurulduğu günden bu yana Ankara'nın gelişmesine önemli katkı yaptığını belirterek, üniversiteye ait arazinin yaklaşık yüzde 85'inin orman arazi haline getirildiğini söyledi. 55 yıllık bir üniversite olarak, ODTÜ'yü ODTÜ yapan, gelekselleştirdikleri etkinliklerden birinin de ODTÜ Ağaç Dikme Günü olduğunu dile getiren Prof. Dr. Acar, etkinlik kapsamında ağaç dikiminin Hakkari'de gerçekleşen terör saldırısında şehit olan askerlerin anısına yapıldığını ifade etti. Açış konuşması ve sonrasında ODTÜ Personeli Halk Oyunları Ekibi tarafından sunulan halk oyunları gösterisinin ardından ODTÜ öğrencileri, mezunları ve doğasever katılımcılar fidan dikimine başladılar. 500 Toros Sediri fidanının dikilmesi tamamlandıktan sonra katılımcılar ODTÜ Ağaç Dikme Günü'nün gelenekselleşen ikramı sandviç ve ayranlarını alarak ODTÜ servis araçlarıyla Cumhuriyet Koşusu'nun gerçekleşeceği alana geldiler.

Her yaştan katılımcının bulunduğu Cumhuriyet Koşusu, ODTÜ Atatürkçü Düşünce Topluluğu'nun ve Rektörümüz Prof. Dr. Ahmet Acar'ın açış konuşmasının ardından 1000 metrelik parkurda gerçekleşti. ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin'in de katıldığı ODTÜ Ağaç Dikme Günü, Cumhuriyet Koşusu ve Eymir'de gerçekleşen Kürek Yarışı'nın sonucunda derece girenlerin ödülleri aldıkları törenle tamamlandı.

Danışma Kurulu Toplandı

Bülent Kurtaran

Dernek Müdürü

ODTÜ Mezunları Derneği Danışma Kurulu Toplantısı 7 Ekim Cuma günü gerçekleşti. Toplantı ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin'in açılış konuşması ile başladı. Konuşmasında Dernek çalışmalarının ODTÜ'lülük değerlerine uygun olarak sürdürüldüğüne dikkati çeken Şahin, üniversitemizin kazandırdığı en önemli değer olan "etik" değerlere sahip çıktığını ve bu değerlerin korunması için mücadeleye devam edileceğini vurguladı. Himmet Şahin, yaz döneminde tesis bakım onarım ve yenileme çalışmalarının devam ettiğine değindi.

Rektör Prof. Dr. Ahmet Acar, Üniversitemizdeki gelişmeleri aktardığı konuşmasında, "ODTÜ Yol Olmasın" kampanyasının sürdürülmesinde fayda gördüğünü açıkladı. Prof. Dr. Acar, Eymir Gölü'nün zaten halka açık olduğunu, sadece hafta sonları araç trafiğini kısıtlamak amacı ile kart sorulduğunu belirtti. ODTÜ tanıtım filminin beğeni topladığını dile getiren Acar, filmde ele alınan değerlerin bir başka üniversitede olmadığına dikkat çekti. Üniversi-

temizde iki ayrı yurt yapımı için çalışmaların başladığını, diğer taraftan mevcut yurtların yenileme çalışmalarına devam edildiğini ifade eden Acar, mezunlar derneği ile ortak çalışmaların verimli geçtiğini sözlerine ekledi.

Dernek çalışmalarını yakından incelediklerini ve gelişmelerden memnun olduklarını belirten Danışma Kurulu üyeleri, mezun-

ların derneğimizi kullanımını arttırmaya yönelik önerilerde bulundular.

Derneğimizin mezunlara ve öğrencilere yönelik çalışmalarının değerlendirildiği toplantıda, son sınıf öğrencilerimize tesis kullanım kartlarının dağıtılması için hazırlıklara başlandığı bilgisi verildi. Ayrıca, ODTÜ Mezunları Derneği olarak bu yıl yaklaşık 500 öğrenciye burs verilmesi he-

defi ve "Okula Yüz Verin" projesinin son durumu toplantıda değerlendirilen konuları arasında yer aldı.

Konsey toplantısının 15-16 Ekim'de Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği ev sahipliğinde yapılacağı bilgisinin verilmesiyle sona eren toplantının ardından Danışma Kurulu üyeleri akşam yemeğinde Vişnelik Restoran'da ağırlandı.

Üyelerimizden Deprem Bölgesine Destek

Van'da 23 Ekim Pazar günü meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki depremin ardından, duyarlı üyelerimiz deprem bölgesine yardım gönderebilmek için bir araya geldi. Derneğimiz, giysi, kişisel temizlik malzemesi, uyku tulumu ve battaniye gibi aynı başlıkları ve nakdi bağışlarla alınan 135 çadırı iki kamyonu yükleyerek Çankaya Belediyesi'nin nakil organizasyonu kanalıyla deprem bölgesine ulaştırdı.

Konseyl Kocaeli'nde Buluştu

ODTÜ Mezun Dernekleri ile ODTÜ arasındaki iletişimi ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla üç aylık dönemlerde yapılan Konsey Toplantısı, Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği'nin ev sahipliğinde yapıldı.

Bülent Kurtaran

Dernek Müdürü

Mezun derneklerinin, ODTÜ Rektörü ve Derneklerimizden sorumlu Rektör Danışmanı'nın bir araya geldiği olağan Konsey Toplantısı 15-16 Ekim 2011 tarihlerinde Kocaeli'nde yapıldı. Toplantıda derneklerin çalışmaları, üniversitemizdeki gelişmeler, mezunlarla iletişim, öğrencilerimize yönelik çalışmalar ve ülke gündemindeki önemli konular değerlendirildi.

Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği'nin hazırladığı kısa bir şehir turuyla sanayi şehri Kocaeli'nin farklı yönleri Orhan Tunçöz rehberliğinde Konsey katılımcılarına tanıtıldı. Öğle yemeğinin ardından Konsey toplantısına geçildi.

Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği Başkanı Orhan Tunçöz, Konsey üyelerini illerinde ağırlıyor olmaktan duyduğu memnuniyeti belirterek başladığı açış konuşmasında, ODTÜ'nün, Kocaeli için önemli faydalar sağladığına dikkat çekti. ODTÜ, Eymir Vakfı ve İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği işbirliğinde 2 ayrı bölgede gerçekleştirilen prefabrik yapılardan söz eden Tunçöz, Kocaeli'ne bir bilim merkezi ve bir kolej kazandırıldığına değindi.

Konsey Başkanı Himmet Şahin, bu yıl dördüncüsü gerçekleştirilen ODTÜ'ye Hoşgeldiniz Projesi'ne (YÖNDER) Derneklerimizin sağladığı katkılardan ötürü teşekkür etti. Derneklerimizin birlik, beraberlik ve dayanışma içerisinde yürüttüğü tüm çalışmalarda önemli başarılarla ulaşıldığını vurgulayan Şahin, üniversitemize ve topluma daha fazla katkıda bulunabilmek için Derneklerimizin üye sayılarını artırmaları ve daha güçlü olmaları gerektiğine dikkat çekti.

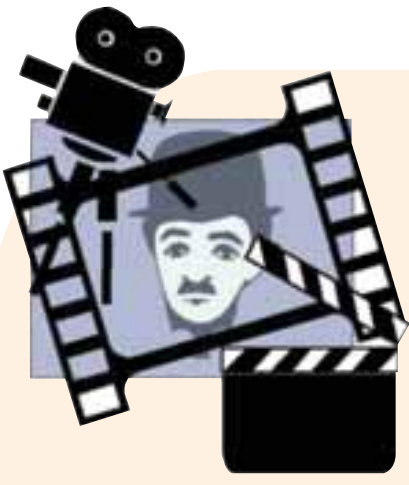
Himmet Şahin'in ardından söz alan Rektör Prof. Dr. Ahmet Acar Konsey üyeleriyle tekrar birlikte olmaktan mutlu olduğunu belirterek Üniversitemizdeki gelişmeleri aktardı. Prof. Dr. Acar, bu yıl ağaçlandırma kampanyamızın 50. Yılı olması nedeniyle Kemal Kurdaş'la başlayan ağaç dikme günü için bir hafta boyunca çeşitli etkinlikler düzenlendiğini hatırlatarak, Derneklerimizi etkinliklere davet etti. 2008 yılından bu yana devam eden ODTÜ imar planları ve yol konuları hakkında ayrıntılı bilgi veren Prof. Dr. Acar, "ODTÜ

Yol Olmasın" kampanyasının başlatılmasına neden olan durum ile ilgili bir endişelerinin olmadığını, ancak "ODTÜ Yol Olmasın" kampanyasının sürmesinde fayda gördüğünü açıkladı.

Mezun Derneklerimizden sorumlu Rektör Danışmanı Prof. Dr. Bilgehan Ögel, bu dönemin en öne çıkan konusunun tanıtım filmi olduğunu belirttiği konuşmasında, tanıtım filmi ile ilgili sürecin ayrıntıları hakkında bilgi verdi. Bu yıl yine profesyonellerle yol almak istediklerine dikkat çeken Prof. Dr. Ögel, kurumsal kimlik çalışmaları

rın tamamlanmasıyla ODTÜ'ye yeni bir yüz kazandıracaklarını dile getirdi.

Toplantıda, diğer derneklerimizin faaliyetleri hakkında bilgi alınırken, birlikte gerçekleştirilecek etkinlikler üzerinden gidilerek ODTÜ'nün tanıtımı hakkında öneriler geliştirildi. Konsey Toplantısı, bir sonraki Konsey Toplantısı'nın Kayseri ODTÜ Mezunları Derneği ev sahipliğinde yapılmasına karar verilerek sona erdi. Kocaeli ODTÜ Mezunları Derneği tarafından düzenlenen mezunlar yemeği ile keyifli bir gece geçirildi.

Sinema Kulübü'nden

Kamil Akdoğan
ES'90

21. Buluşma:
ODTÜ Mezunları Derneği Sinema Kulübü'nün yeni dönem ilk buluşması 26 Eylül 2011 tarihinde Vişnelik'te gerçekleştirildi.

Buluşmanın konusu geçtiğimiz yıl Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından 34'üncüsü düzenlenen ödülde televizyon dalında Sedat Simavi Ödülü'nü kazanan "Kaybedenler" isimli belgeseldi. TRT'de dört bölüm halinde yayımlanan belgeselin yönetmeni ve aynı zamanda Derneğimizin katkı paylı üyesi olan Gül Büyükbeşe Muyan ise konuğumuzdu.

Belgesel türü hakkında kısa bir tarihsel bilgi veren Gül Büyükbeşe Muyan, ardından Alman belgeselciliği, İngiliz Belgesel Okulu gibi ekollerden söz etti.

Günümüzde genel olarak belgeselin çok rağbet gören bir tür olmadığını hatırlatan yönetmen, insanların para ödeyerek belgesel seyretmelerine çok sık rastlanmadığı koşullarda bir belgesel çekiminin kendisi açısından hangi aşamalardan geçtiğini anlattı.

Önce bir konu saptanıyor, ardından yoğun bir okuma-araştırma süreci başlıyordu. Bunu takip eden süreç belgeselin çekileceği mekanın incelenmesi ve burada mümkün olduğunca çok kişi ile görüşülerek veri toplanmasıydı. Senaryo yazımı bütün bunların ardından geliyordu.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü mezunu olan Gül Muyan'ın Kaybedenler isimli belgeselinde mimarlık eğitiminin ve halen aktif olarak yürüttüğü sendikacılık görevinin izlerini görmek mümkün.

"Ekinim Nerede?", "Evim Nerede?", "Canım Nerede?", "Ezgim Nerede?" başlıklı bölümlerden oluşan belgesel, neo-liberal ekonomi politikalarının sonuçlarını, kimlerin nasıl kaybettiği üzerinden anlatıyordu.

Şanlıurfa ve Midyat'ta çekimleri yapılan birinci bölümün kaybedenleri GAP hayaliyle yıllarca oyalandıktan sonra hiçbir geçim olanağına kavuşamayan yoksul köylülerdi.

İkinci bölümün kaybedenleri ise artan nüfus ve bunu karşılayamayan ama giderek değeri artan şehir arazileri üzerinde dönen rant oyunları ile evsiz barsız kalanlardı.

Kârdan başka bir şey düşünmeyen neo-liberal sistem ile dünyanın her yanında olduğu gibi ülkemizde de emekçiler kaybediyordu asıl olarak. Hiç kuşkusuz kaybettikleri en önemli şey ise yaşamlarıydı. Bu kayıp, üçüncü bölümde Tuzla Tersaneleri özelinde bütün somutluğuyla anlatılıyordu.

Dördüncü bölümde ise bir zamanlar ailecek gidilebilen ama günümüzde eski biçimiyle hiçbir yakınlığı kalmamış gazino kültürü üzerinden yaşanan çarpıklıklar vardı.

22. Buluşma:

12 Ekim 2011 tarihinde gerçekleştirilen buluşmanın konusu ise ünlü yönetmen Ken Loach'un 2010 yılı yapımı çok eleştirilen Route Irish (Tehlikeli Yol) isimli filminin izlenmesi ve üzerine sohbet edilmesiydi.

Irak'taki savaşta yaşamını yitiren çok sevdiği arkadaşının ölümünü araştıran eski bir özel güvenlik firması personelinin bireysel çaresizliğini anlatan bir öyküydü Tehlikeli Yol.

Sosyalist kimliğini her fırsatta yineleyen yönetmenin bu filmi genel olarak standartlarının altında bir film olarak eleştirilse de, Irak işgali ve sonrası yaşanan sürece ezilenlerin yanında bir perspektifle bakması bile onu yeterince değerli yapmaya yetiyor.

Çatışmalar, patlayan bombalar, işkence gibi Hollywood filmlerinde sık rastlanan görüntüler, örgütlü değil ama bireysel bir çaba üzerine yoğunlaşan bir öykü; elbette Tehlikeli Yol'u önceki pek çok Ken Loach filminden ayırıyordu. Keza birçok kez flashback kullanımı gibi usta yönetmenin filmlerinde pek rastlanmayan kimi değişiklikler de filmin aldığı eleştirilerin bir bölümünü teşkil ediyordu.

Öte yandan savaşın faturasının milyonlarca yoksul Iraklı'nın canlarıyla, kanlarıyla ödediği gerçeği Ken Loach'un ustaca yönettiği kamera ile dünyanın her köşesine giriyordu

bu filmle. En çok akılda kalan sahne ise hiç şüphe yok ki Fergus'un Irak'ta emrinde olduğu özel güvenlik şirketinde çalışan bir başka adama, Nelson'a yaptığı işkenceyi anlatan görüntülerdi.

Böylece dünyanın pek çok yerindeki pek çok savaşta kullanılan basit ama son derece etkili bir işkence yöntemi olan "waterboarding", sırça köşkerlerinde savaşı bir bilgisayar oyunu gibi izleyip muazzam bir terör demagojisi altında her gördüğü insanı terörist yerine koyan bir zihniyete okkalı bir şamar indiriyordu.

Ken Loach'un bu filminde işkence yapanlara da işkence yapılıyor, suçsuz günahsız insanları öldürenler de öldürülüyordu.

Felsefe Kulübü'nden

2011 Çalışmalarının Özeti ve 2012 Yol Haritası

Yaman Örs (PHIL'91)

Felsefe Kulübü Yürütücüsü

Felsefe Kulübü'nde geçtiğimiz yıl, çok tartışmalı bir alan olarak felsefe etkinliğinin gerçekte bir "felsefeler kümesi" oluşturduğunu açık biçimde ortaya koymak, katılımcıların bu açıdan "nereye olduklarını", zaman içindeki olası bir değişimle "nereye yönelebileceklerini" saptamalarını ve felsefi-bilimsel kuşkuculuğun ve kavramsal düzeydeki eleştirel değerlendirme yetilerinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla şu konular üzerinde duruldu:

- "Felsefe" sözcüğünün ele alınması;-Felsefede "ne", "neden", "nasıl"?;-Felsefe Tarihi: Felsefe mi, Tarih mi?;-“Metafizik” terimi;-Felsefe(nin) Evrimi;-Viyana Çevresi, “Neo-Pozitivizm”, Mantıkçı Empirizm;-Bilimsel Felsefe ve Hans Reichenbach;-Bilimler ve Bilim Felsefesi.

Felsefe Kulübü'nün, geçen yıl gerçekleşen toplantılarına yeterince katılamayan, ancak bu yıl toplantılara katılmak isteyen üyeleri için, geçen yıl başvurulan temel kaynaklar arasında şunların daha önceden okunması çok yerinde olacaktır:

- Yaman Örs, *Felsefeden Sorumlu Devlet Bakanlığı*, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2005, 4. Bölüm (s. 77-98).

- Nusret Hızır, “Pozitivizm Adı Üzerine”, *Felsefe Yazıları*, Der. Füsün Altıok, Metin Altıok, (Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1976) Kırmızı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 259-263.

- Yaman Örs, *Bilimsel Felsefenin Işığında* (On iki felsefe yazısı) - Hans Reichenbach'ın anısına, (Öteki Yayınevi, Ankara, 1998, s. 61-95) Gözden geçirilmiş 2. Baskı, İmge Yayınevi, Ankara, 2007, s. 63-98.

- Hans Reichenbach, *The Rise of Scientific Philosophy*, University of California Press, Berkeley ve Los Angeles, (1951), 1966; Türkçesi: *Bilimsel Felsefenin Doğuşu*, Çev. Cemal Yıldırım, (Remzi Kitabevi, İstanbul, 1. Basım, 1981) Bilgi Yayınevi, Ankara, 2000.

Bu yıl temel kaynağımız olacak Bilimsel Felsefenin Doğuşu adlı yapıttan Önsöz'le birlikte ele almaya karar verdiğimiz bölümleri üç grup olarak incelemeye karar verdik:

(A) Önsöz, 1, 2, 3, 5, 7; (B) 4, 17, 18'in ikinci yarısı; (C) 10, 12, 14, 16, 18'in ilk yarısı.

-- Nusret Hızır'ın (bildiğimiz kadarıyla basılmamış) “Metafizik Üzerine” ve “Bilimsel Felsefe” adlı metinleri.

-- Özellikle “Felsefe”, “Etik”, “Bilim” terimleri için başvurulabilecek ve katılımcıların ellerinde bulunan ve/veya ulaşabilecekleri, Türkçe ve başka dillerden felsefe ansiklopedileri, felsefe terimleri sözlükleri, ansiklopediler, büyük genel sözlükler, internet kaynakları vb.

Kaynaklar ve Toplantı Konusunda Bilgi için:

Şule Çalış – 0 312 286 79 79 / 1124

Cumhuriyet Bayramı Özel Gecesi

ODTÜ Mezunları Derneği, her yıl olduğu gibi bu yıl da Cumhuriyet Bayramı'nı 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Özel Gecesi ile kutladı. Geceye katılan 200'e yakın konuk, Özhan Özgür ve Grup Yakamoz ile Mustafa Kemal Atatürk'ün sevdiği şarkılar eşliğinde, Atatürk'ün sevdiği yemekler konuklara sunuldu. Gecede bir konuşma yapan ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin, Atatürk değerlerine ve Cumhuriyete eskiden olduğu gibi, aynı bilinç ve sorumlulukla sahip çıkmaya devam edeceklerini söyledi. Gece, 10. Yıl Marşı ve diğer ezgilerle devam etti.

Model Çim Amfi'deydi

Yeni albümü Diğer Masallar'ın çıkışı sonrasında Ankara'daki ilk konserini 8 Ekim Cumartesi akşamı Vişnelik Çim Amfi'de veren Model, gece boyunca hep bir ağızdan söylenen şarkılarıyla hayranlarına hem eğlenceli, hem duygusal dakikalar yaşattı. Yaklaşık 2500 kişinin Çim Amfi'de bulunduğu konserde, Gergedan ve Kirli Beyaz gruplarının performanslarıyla başlayan gece, muhteşem Model konserinin ardından Radyo ODTÜ DJ Performansı'yla sona erdi.

Keşanlı Ali Destanı

ODTÜ Mezunları Derneği'nin tiyatro topluluğu OMD Oyuncuları, Keşanlı Ali Destanı ile 4 Ekim'de ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde, 13 – 14 Ekim'de Mimarlık Amfi'de izleyicisiyle buluştu.

OMD Oyuncuları, 4 – 13 – 14 Ekim tarihlerinde Haldun Taner'in Keşanlı Ali Destanı adlı oyunuyla izleyicisiyle buluştu. 4 Ekim'de ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde, 13 ve 14 Ekim'de ise Mimarlık Amfisi'nde sahnelenen oyunda OMD Oyuncuları ilk gösteriminde olduğu gibi, tiyatroseverlerden tam not aldı. Bugüne kadar yapılmış Keşanlı Ali Destanı prodüksiyonlarından farklı bir yaklaşımla sahneye konan oyun, önümüzdeki aylarda da sahnelenmeye devam edecek.

Vişnelik Restoran'da Kanto Rüzgarı...

Kantonun Kraliçesi Nurhan Damcıoğlu, 12 Ekim Çarşamba akşamı Vişnelik Restoran'da şarkılarıyla harika bir akşam yaşattı. Nurhan Damcıoğlu adıyla birlikte anılan birbirinden eğlenceli kantolara, Damcıoğlu'nun kıvrak dansları da eşlik edince, Vişnelik Restoran'da yemek eğlenceye dönüştü. Damcıoğlu, kantoların yanı sıra, esprileriyle de geceye renk kattı.

Uygulamalı Yazın Atölyesi'nden Merhaba

ODTÜ Mezunları Derneği, üyelerinin sosyal, kültürel ve bireysel gelişimleri için oluşturduğu platforma yeni bir halka daha ekliyor. Uygulamalı Yazın Atölyesi, hayata karşı duruşumuzu, yaptıklarımızı, yapmadıklarımızı, söylediklerimizi, söyleyemeyip içimizde tuttuğlarımızı, kendimizi ve hayatı anlayacağımız, içimizdeki yazma dürtüsünü ortaya çıkararak bize yeni ufuklar açacak bir ortam yaratmak üzere 24 Kasım 2011 akşamı çalışmalarına başlıyor.

Yazmanın dayanılmaz cazibesinin insan ruhu üzerindeki etkisi tartışılmazdır. Herkesin geleceğe bırakacağı bir mesajı vardır. Yazmak içgörü kazandırır. Yaratıcı düşünce ise daha çok empati yapmayı, çevreyi ve insanları daha iyi algılamayı sağ-

lar. Bu bizi zenginleştiren ve kişisel gelişimimize katkı yapan bir süreçtir.

Uygulamalı Yazın Atölyesi'nde amaç, üyelerimizin, kendilerini ve düşüncelerini doğru ve etkileyici bir dille ifade ederek yazmanın yollarını uygulamalı çalışmalarla öğrenmeleridir. Edebiyatın büyüğü ırmağında akarak engin denizlere açılmayı hedefleyen üyelerimizi Uygulamalı Yazın Atölyesi'ne bekliyoruz.

Uygulamalı Yazın Atölyesi Çalışmaları Üç Aşamadan Oluşacaktır:

1- Temel Aşama – Yazmanın Dayanılmaz Cazibesi- Yazma Serüveni Başlıyor (6 Hafta Sürecektir)

Bu aşamada; Yaratıcı Düşünce, Edebiyat ile Bağlantılı Disiplinler, Kurgu ve Anlatım Geliş-

tirme Teknikleri kapsamında betimleme, üslup, biçim, tema, konu, biçim, zaman, imge, karakter oluşturma ile ilgili bilgiler verilecek ve Hikayelerin Dramatik Çatışmasının Kurulması üzerine uygulamalı çalışmaları yapılacaktır.

Seminer Tarihleri: 24 Kasım ve 1 – 8 – 15 – 23 - 29 Aralık 2011

2- İleri Aşama- Yazının Büyüklüğü Dünyası- Edebiyat Ve Psikoloji İzdüşümünde Karakter Yaratma Ve Karakter Analizi (4 Hafta Sürecektir)

Bu aşamada, Karakter Yaratma ve Diyalog Geliştirme Teknikleri kapsamında Psikolojide Kişilik Tanımları ve Karakter Analizlerinin Edebiyata Uyarlanması, Psikolojik Hastalıkların Edebiyatta Kullanılması kavramları hakkında uygulama çalışmaları yapılacaktır Ayrıca Karakter Analizle-

ri hakkında verilen bilgiler Dünya Edebiyatı'ndan örneklerle pekiştirilecektir.

Seminer Tarihleri: 5- 12- 19- 26 Ocak 2012

3- Gelişmiş Aşama- Kurmacanın Gizemi- Roman –Öykü Ve Senaryoda Kurgu Teknikleri (5 Hafta Sürecektir)

Bu aşamada Öykü, Roman ve Senaryo yazım tekniklerini öğrenmek isteyen üyelerimize Kurgunun Geliştirilmesi, Olay Örgüsünün Yaratılması ve Dramatik Gerilimin Oluşturulması kapsamında aktarılan detaylı açıklamalarla öykü ve senaryo uygulama çalışmaları yapılacaktır.

Seminer Tarihleri: 2 - 9- 16- 23- Şubat ve 1 Mart 2012

Toplam Süre: 15 haftadır

**EKİM AYI İTİBARI İLE BURS FONU'MUZA BAĞIŞTA BULUNUP
ESKİ TALİMATLARINI GÜNCELLEYEN YENİ BAĞIŞ VEREN ÜYELERİMİZ,
FİRMA VE ODTÜ DOSTLARI**

BURS VERENLER	BÖLÜM/MEZUNİYET YILI
BESTE GÜNEL GÜNDÜZ	STAT'85
E.CENK GÜLERGÜN	MAN'97
FULYA DOĞAN	CHE'84
N. EMRE APAYDIN	EE'87
NESRİN DAĞ	ME'87
ORÇUN BİRİSOY	ENVE'03
P.BİNNUR SARAÇOĞLU	EE'89
TÜKEZ YILDIZ GÜVEN	CHE'89
HALİT ALKAN	CE'78
MEHMET BİLGİN	PETE'85

ERDEMİR FİDAN (CHE'81) ANISINA
NURPER FİDAN (CHE'82)
FATMA-MAHMUT FİDAN
HATİCE FİDAN DALKIR (SOC'84)
SERDAR DALKIR (ECON'84)
ÜMMÜ GÜLSÜM FİDAN
ZEHRA ÖZGÜNAY

ODTÜ DOSTLARI
FİGEN BAYDUR
FERAĞ FEZA SÜMER
GÜLSÜN KATUN

İSMET YILMAZ ANISINA
YALIN TOLGA YILMAZ (ADM'95)

BURSIYER ÖĞRENCİLERİMİZ ADINA ÇOK TEŞEKKÜRLER EDERİZ...

Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz

**2011 Sonbahar Dönemi'nin konusu "Anayasamız" olarak belirlenen
Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz toplantılarının ilki, Anayasa profesörü Mümtaz Soysal'dı.**

Prof. Dr. Ali Gökmen

Orta Doğu Öğretim Elemanları Derneği Başkanı

"Hocam Bu Ay Buluşuyoruz" toplantıları ODTÜ öğrencilerini, öğretim elemanlarını, çalışanlarını ve mezunlarını bir araya getirerek ortak bir tartışma zemini oluşturmak için ODTÜ Mezunlar Derneği, Öğrenci Toplulukları ve Orta Doğu Öğretim Elemanları Derneği tarafından düzenlenen etkinliğin dördüncü döneminin ilk toplantı konuğu Prof. Dr. Mümtaz Soysal oldu. Soysal, bugün geçerli olan 1982 anayasasının yeni anayasada yapılması kuvvetle istenen bazı düzenlemelerin yapılmasına engel olmadığını dile getirerek, değişiklik isteğiyle ilgili endişelerini aktardı. Eğitim sisteminin değiştirilmesinin, planlı bir kalkınma programı, karma ekonomi sistemi uygulanmasının bu anayasayla mümkün olduğunu ifade eden Mümtaz Soysal, anayasa değişikliği isteği ile ilgili endişelerini şöyle dile getirdi: "Ben Anayasa konusunda iki büyük tehlikeye görüyorum. Biri başkanlık sistemi, ikincisi de Güneydoğu sorununu ya da Kürt meselesini çözmek için tam doğru olan çözümün bulunmaması halinde atılacak adımın dışarıdan methedilecek olması."

Anayasa değişikliği konusunda ilk endişem başkanlık sisteminin getirilmek istenmesi. Başbakanın

popüler olması, halk tarafından sevilmesi, sanki onu tek seçici, tek yönetici gibi görmeyi kolaylaştırıyor ve toplum da buna pek şikâyet eder bir şekilde bakmıyor. Ama o tek kişilik yönetim yanlılar yapmaya başladığı zaman, acaba Amerikan sisteminde bulunan birtakım dengeler, birtakım sınırlamalar yeni yapılacak olan anayasaya konulacak mı? Türkiye tekrar keyfi bir yönetime sürüklenecek mi?"

Anayasanın değiştirilmesi mümkün olmayan maddeleriyle ilgili, "değiştirilmesi teklif dahi edilemez" diyen dördüncü madde konusunda da endişesi olduğunu belirten Soysal, "Acaba anayasa değişikliği bizim şimdiye kadar tutturmaya çalıştığımız bir anayasacılık çizgisine ters düşer bir biçimde geriye götürüş olabilir mi? Ülkeyi geriye doğru çeker mi?" şeklinde konuştu. Soysal, Anayasa Mahkemesi'nin şimdiye kadarki hükümlerinde, "değişmez" olarak nitelenen konulara dokunulması durumunda "anayasaya aykırıdır" yorumunu yaptığına dikkati çekti.

Yeni Anayasa hazırlanması için Güneydoğu sorununu çözecek düzenlemeler yapma düşüncesine değinen Prof. Dr. Mümtaz Soysal, "Güneydoğu yani Kürt meselesini çözmeye düşüncesi var. Somut örneklerle açıklamak gerekirse, ana dilde eğitim konusunda sunulan çözümün sakıncası, eğitimin bütün aşamalarında devletin resmi dilini ya da çoğunluğunun konuştuğu dili iyi ölçüde konuşamayan birey için eşitliği bozacak bir durum ortaya çıkma ihtimalidir" dedi.

Hocam Bu Ay Yine Buluşuyoruz etkinliğinin "Anayasamız" başlıklı toplantıları 2 Kasım Çarşamba günü ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Başkanı Prof. Dr. Raşit Kaya'nın konuk olacağı toplantı ile devam edecek. Anayasamız konusu, 7 Aralık ve 4 Ocak'ta yapılacak toplantılarla konuşulmaya devam edecek.

10 TL
KAMPANYASI

Burs Fonuna Yapacağınız ayda 10 TL ve Üzeri yardımlar bir araya geldiğinde, kaynak yetersizliği yüzünden burs veremediğiniz birçok ODTÜ'lü kardeşimizin yüzü gülecek.

Dileriz, bu kampanyada bizi yalnız bırakmazsınız.

ONLARI UNUTMAYINIZ.

**BURS VE YARDIMLAR FONU
HESAP NUMARALARI:**

İŞ BANKASI ODTÜ ŞUBESİ 4229-422059
IBAN: TR 81000 6400 0001 4229 0422 059

**GARANTİ BANKASI
MALTEPE ŞUBESİ 114-6299535**
IBAN: TR21 0006 2000 1140 0006 2995 35

YAPI KREDİ BANKASI ODTÜ ŞUBESİ
IBAN: TR74 0006 7010 0000 0072 4153 77

ZİRAAT BANKASI ODTÜ ŞUBESİ-EURO
IBAN: TR39 0001 0015 3708 9762 9150 01

İŞ BANKASI ODTÜ ŞUBESİ - USD
IBAN: TR81 0006 4000 0024 2293 1651

"BURS FONU'NA DESTEKLERİNİZİ BEKLİYORUZ"
BURS FONU'MUZA KATKI SAĞLAYAN ÜYELERİMİZE,
MEZUNLARIMIZA VE ODTÜ DOSTLARINA,
BURSIYER ÖĞRENCİLERİMİZ ADINA TEŞEKKÜRLER...

Vişnelik

Mutfağından

Vişnelik Kebabı

Bu ayki sayımızda Mutfağımızdan Vişnelik Restoran'ın yenilenen mönüsünde, birbirinden muhteşem lezzetler arasında yer alan Vişnelik Kebabı'nın tarifine yer veriyoruz. Türk mutfağında kırmızı etin vazgeçilmez eşlikçilerinden biri olarak yer bulan patlıcan ve özel soslarıyla servis yapılan yemeğimizin malzemelerini de kolayca elde edebilirsiniz. Evde denemeden önce tadına bakmak isteyenleri Vişnelik Restoran'a bekliyoruz.

Malzemeler:

- ✓ 120 gr. Dana Bonfile
- ✓ 2 Adet Patlıcan
- ✓ 1 Adet Kırmızı Biber
- ✓ 2 Kaşık Süzme Yoğurt
- ✓ 1 Diş Sarımsak
- ✓ 2 Adet Domates
- ✓ 1/4 Soğan
- ✓ Pide
- ✓ Tereyağı
- ✓ Tuz
- ✓ Kekik
- ✓ Karabiber

Hazırlanışı:

Bonfile ince dilimler halinde kesilip tuz, kekik ve karabiber ile marine edilir. Patlıcanlar bıçakla delinerek kırmızı biberle birlikte közlenir. (Közleme işlemi fırında yaparsanız, fırını ısıttıktan sonra patlıcanları yerleştirmelisiniz.) Közlenen patlıcan ve biberin kabukları soyulur. Yoğurt, ezilmiş sarımsak, tuz ve karabiber ile kabukları soyulmuş biber ve patlıcanlar karıştırılır. Servis tabağının ortasına yoğurtlu patlıcan üzerine ızgara külbastılar yerleştirilir. Külbastıların üzerine domates sos eklenir. Pide ekmeği dilimlere bölünerek tavada eritilmiş kekikli tereyağına bulanıp servis tabağına yerleştirilir. Etin üzerine de kekikli yağdan dökülerek sıcak servis yapılır.

Afiyet olsun...

Diyalog için Halk Bilimi Projesi 23 - 27 Ekim Etkinlikler Haftası

DTÜ Mezunları Derneği'nin öncülüğünde yürütülen ve AB Sivil Toplum Diyaloğu II – Kültür ve Sanat Hibe Programı tarafından desteklenen "Diyalog için Halk Bilimi" projesi kapsamında, 23-27 Ekim 2011 tarihleri arasında bir dizi etkinlik gerçekleştirildi. 23 Ekim Pazar Günü Fevziye Köyü'ne düzenlenen alan gezisi ile başlayan program, konferans, sergi, atölye çalışmaları ile sürdü.

Etkinlik programı kapsamında 24 Ekim Pazartesi günü başlayan "Balkanlar ve Türkiye'de Halk Kültürü" başlıklı konferansın açış konuşmasını ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin yaptı. THBT'li mezunların ortaya koyduğu etkinliklerin Derneğimizin sosyal kültürel etkinlikleri arasında önemli bir yer tuttuğunu belirten Himmet Şahin, THBT'nin 50. yılında etkinliklerine bir de AB Projesi çalışması eklediğine dikkat çekti. Bulgaristan'ın projeye verdiği destekten söz eden Himmet Şahin, Ankara, Gazi ve Ege Üniversitesi'nin hocaları ve Kültür Bakanlığı personelinin tebliğleri ile ODTÜ ve Ankara Üniversitesi hocalarının oturum başkanlıklarını kabulü ile konferansa katkıda bulduklarını belirtti. Himmet Şahin, projenin, aslında yakın coğrafyalarda yaşayan bizlerin hiç de farkında olmadan birbirimize ne kadar çok maddi ve manevi değer kattığımızı göstermiş olacağını dile getirdi.

25 Ekim Salı günü gerçekleşen Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve Ankara Kalesi gezisiyle tamamlanan konferansa, Prof. Dr. İlhan Başgöz, Prof. Dr. Muhtar Kutlu, Doç. Dr. Nikolay Nenov, Doç. Dr. Aysen Soysaldı, Öğr. Gör. Abdülrahim Karademir ve Öğr. Gör. Şahin Ünal, Desislava Ivanova Dimitrova, Öğr. Gör. Dr. E. Cenk Aydın, Muammer Ketencioğlu ve Solmaz Karabaşa konuşmacı olarak katıldı. Konferansla eşzamanlı düzenlenen ve ODTÜ Kültür Kongre Merkezi Sergi Salonu'nda gerçekleşen "Sandığımda Balkanlar" adlı sergide ise, Balkanlarda yüzyıllardır iç içe yaşayan bölge halklarının nasıl bir ortak kültüre sahip olduklarını ortaya koyan eserler yer alıyordu. Etkinlik kapsamında ODTÜ THBT üyesi öğrenciler ve Rusçuk Angel Kanchev Üniversitesi Öğrenci Halk Dansları Topluluğu öğrencilerinin katılımıyla hazırlanan atölye çalışmaları, 26 Ekim Çarşamba günü Abidin Paşa Köşkü'nde, 27 Ekim Perşembe günü ise ODTÜ'de gerçekleşti. Etkinlikler Haftası, bu atölye çalışmalarıyla ortaya çıkan gösterinin ODTÜ Koleji'nde 27 Ekim Perşembe akşamı sergilenmesiyle sona erdi.

bu ay vişnelik

GÜNÜN MÖNÜSÜ

HAFTA İÇİ HERGÜN

12:00 - 14:00

15 TL

*Dans Kursu
Başlıyor...*

OMD Athletics Spor Merkezi açtığı Latin Dansları sınıfıyla, Latin danslarını öğrenmek isteyenlere Ankara'nın en bilinen dans eğitmenlerinden Özgür Asal eşliğinde dans öğrenme fırsatı sunuyor. Sınıfta temel olarak Rhumba, Cha Cha Cha, Salsa, Bachata, Swing ve Arjantin Tango dersleri verilecek. Grupların sayısı ve seviyesine göre haftasonu derslerinin de planlanacağı kursta, geçtiğimiz sezon öğrencileri orta seviyeden başlayacaklar. Her Cuma 19.15 – 20.15 saatleri arasında yapılacak derslere kayıt ve derslerle ilgili ayrıntılı bilgi için:

OMD.Athletics Spor Merkezi
Cep: 530 610 64 34
Tel: 312 286 56 41
e-posta: spor@odtumd.org.tr

Beyoğlu "Rapsodi" ile Vişnelik Kıpır Kıpır...

Tango ve Çigan müziğinin tadını çıkarmak, yerinizde duramayacağınız ritimleriyle Beyoğlu "Rapsodi" Tango ve Çigan Müzik Grubu' her Perşembe Vişnelik Restoran'da sizlerle. Çigan ritimleriyle kıpır kıpır bir akşam geçirmek için 3 Kasım'da sizleri Vişnelik'e bekliyoruz.

Rezervasyonlarınız için:

Gsm: 0.530 610 64 27

Tel: 0.312 287 73 38 / 0.312 286 79 79-1152-1153

e-posta: visnelik@odtumd.org.tr

ETKİNLİK AJANDASI

Kulüp Etkinlikleri

Antik Yunan Medeniyeti Semineri	Yazın Atölyesi	Fotoğraf İşleme Semineri	Tiyatro Atölyesi
2 Kasım'dan itibaren Her Çarşamba 19.00 - 21.00 saatleri arasında...	24 Kasım Perşembe'den itibaren Her Perşembe 19.30-21.30 saatleri arasında...	Her Salı 19.00 - 21.00 saatleri arasında...	Her Cumartesi - Pazar 10.00 - 14.00 saatleri arasında...

Kurs ve Seminerler

Amatör Denizcilik Semineri	Gitar Kursu	Amatör Olta Balıkçılığı Kursu
3 Aralık'ta başlıyor...	Her Cumartesi 11.30 - 12.30 saatleri arasında...	16 Kasım Çarşamba günü tanışma toplantısı... Her Çarşamba ve Cuma 19.30 - 21.30 saatleri arasında...
Resim Kursu	Bağlama Kursu	Heykel Kursu
Her Cumartesi Çocuk grubu 10.00 - 10.30 Yetişkin grubu 13.30 - 17.30...	Her Perşembe 1. Grup 18.30 - 20.30 2. Grup 20.30 - 22.30	Her Pazar ve Salı... Yetişkin grubu Pazar 13.30 - 17.30 Salı 18.30-22.30...

kasım etkinlik izlencesi

DERNEKTEN

16	SİNEMA KULÜBÜ - 19.30 - VIŞNELİK SALONU
22	WINE HOUR - 18.30 - LOBI
23	BİLİMSEL FELSEFE TOPLANTILARI - 19.00 - YALINCAK SALONU
23	YUNAN SEMİNERİ - 19.00 - KOÇUMBELİ SALONU
29	EDEBİYAT KULÜBÜ - 19.30 - VIŞNELİK SALONU

İŞLETMEDEN

13	10.30 BRUNCH
15	HAMSI GÜNÜ
17	BEYOĞLU "RAPSDİ" TANGO VE ÇİGAN MÜZİK GRUBU
20	10.30 BRUNCH
22	HAMSI GÜNÜ
24	BEYOĞLU "RAPSDİ" TANGO VE ÇİGAN MÜZİK GRUBU
27	10.30 BRUNCH
29	HAMSI GÜNÜ

PAZAR AÇIK BÜFE KAHVALTİ

10:00 - 13:30

Üye: 22,5 TL,

Katkı Paylı Üye: 18 TL,

7-12 Yaş: 15 TL

7-12 Yaş Katkı Paylı: 12 TL
(0-6 Yaş Ücretsiz)

PAZARTESİ

SALI

Hamsi Günü

ÇARŞAMBA

Özhan Özgür ve
Grup Yakamoz
A'la Carte Menü

PERŞEMBE

Beyoğlu "Rapsodi"

CUMA

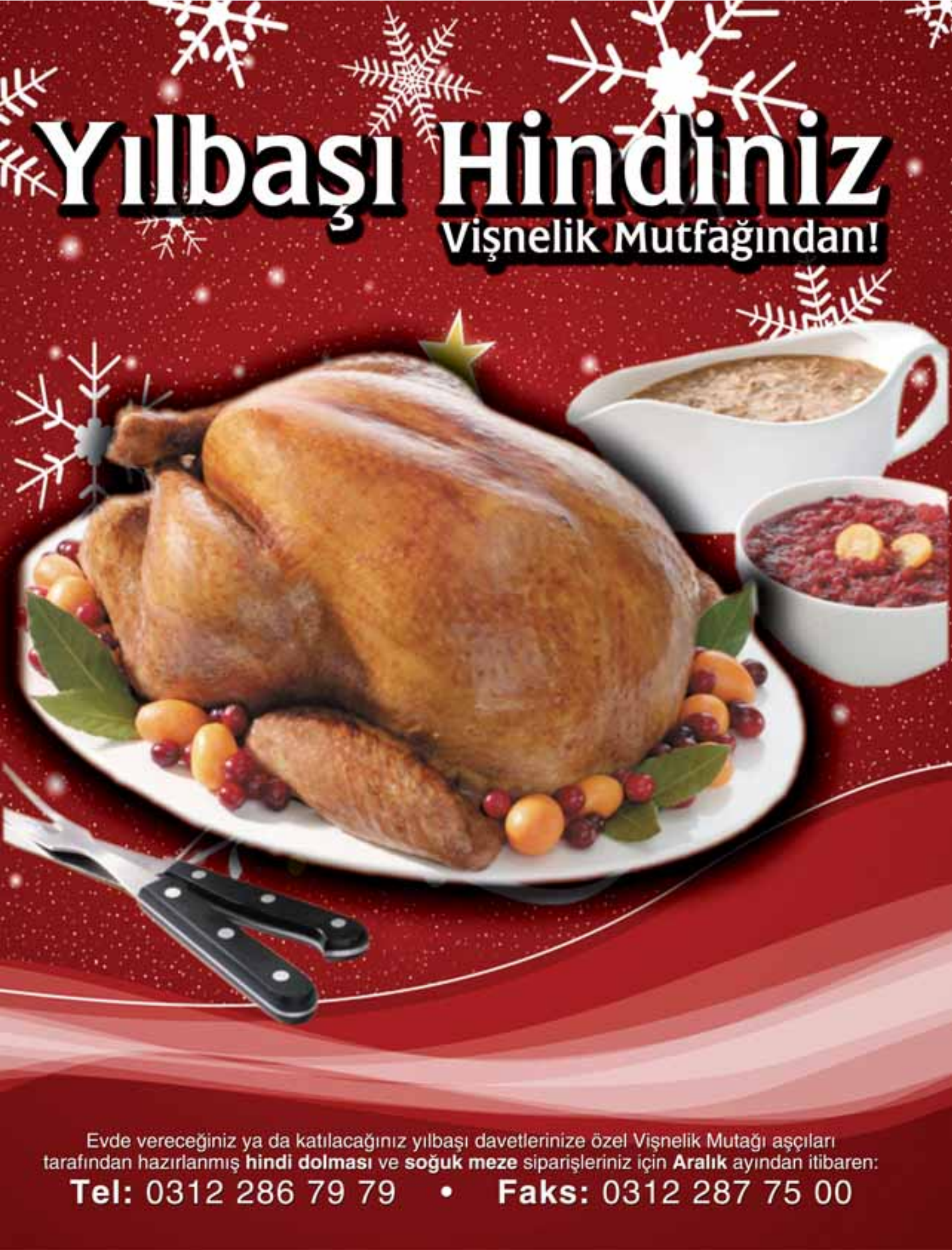
Özhan Özgür ve
Grup Yakamoz
A'la Carte Menü

CUMARTESİ

Özhan Özgür ve
Grup Yakamoz
A'la Carte Menü

*İşletmemiz 14 Kasım Pazartesi gününden itibaren kış uygulamasına geçeceğinden
Pazartesi günleri kapalı olacaktır...*

Yılbaşı Hindiniz

Vişnelik Mutfağından!

Evde vereceğiniz ya da katılacağınız yılbaşı davetlerinize özel Vişnelik Mutağı aşçıları tarafından hazırlanmış **hindi dolması** ve **soğuk meze** siparişleriniz için **Aralık** ayından itibaren:

Tel: 0312 286 79 79 • Faks: 0312 287 75 00

Behruz Çinici'ye veda...

ODTÜ Kampusu yapılarının mimarı Behruz Çinici, 18 Ekim 2011 Salı günü Yalova'da geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi. Çinici'nin cenazesi, 22 Ekim Cuma günü Teşvikiye Camii'nde kılınan namazın ardından Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi. Behruz Çinici, 1960'ta başladığı ve 23 yarışmanın 7'sinde birincilik olmak üzere pek çok ödül kazandığı meslek yaşamında, 1962-1980 yılları arasında ODTÜ Kampusu yapılarını gerçekleştirdi. Çinici 2008 yılında ODTÜ Mezunları Derneği'nde Vişnelik Çim Amfi'de ODTÜ Kampusu binaları konusunda düzenlenen bir panele konuşmacı olarak katılmış, panele katkısı nedeniyle hazırlanan plaketi ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Şahin'in elinden almıştı.

Behruz Çinici Kimdir?

Behruz Çinici 1932 yılında İstanbul'da doğdu. 1954 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldu. 1954-1961 yılları arasında aynı fakültenin Şehircilik Kürsüsü'nde asistan ve İTÜ Maçka Teknik Okulları'nda öğretim görevlisi olarak çalıştı. İlk atölyesini 1954 yılında Ayhan Tayman'la birlikte İstanbul'da kurdu. 1956'da Enver Tokay, Hayati Tabanlıoğlu, Ayhan Tayman ile birlikte katıldığı Erzurum Atatürk Üniversitesi Kampusu Planlama Yarışması'nda birincilik ödülünü kazandı. Ankara Petrol Ofisi Yönetim Binası (1957; Ayhan Tayman ile), Ankara Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (1958; Enver Tokay, Teoman Doruk ile) ve İstanbul Eminönü Çarşısı Merkezi ve Ofis Kompleksi (1959) yarış-

malarında birincilik ödülleri kazandı. Bu projelerden DSİ Genel Müdürlüğü yapısı dışında tümü uygulandı.

1960'ta Altuğ Çinici'yle birlikte çalışmaya başlayan Behruz Çinici, 1961'de ODTÜ Kampusu yarışmasını kazanmalarının ardından 1962'de atölyesini Ankara'ya taşıdı. Bu tarihten sonra 1980'e değin ağırlıklı olarak yapı alanı 500.000 m²'yi bulan ODTÜ Kampusu yapılarını gerçekleştirdi. Aynı yıllarda gerçekleştirdiği çok sayıda proje arasında Ankara Fen Lisesi Kompleksi (1963-65) ve TBMM Halkla İlişkiler Binası ve Milletvekili Sitesi (1978-80) yer almaktadır. TBMM Meydan-İbadet-Kitaplık Kompleksi'ni (Can Çinici ile) gerçekleştirdi. 1980'li yıllarda Ankara'daki atölyesinin yanı sıra İstanbul'da da bir atölye kuran

Behruz Çinici çalışmalarını ağırlıklı olarak burada sürdürdü. Çinici, tasarım ağırlıklı mimarlık çalışmalarının yanı sıra özellikle Türkiye'de mimarlığa yönelik yasal ve yönetsel çerçevelerin oluşmasına yönelik katkılarıyla da ön plana çıktı. 1964-66 arasında İmar İskan Bakanlığı Şehir Planlama Komitesi üyeliği, 1972-74 arasında Turizm Bankası'nda müşavir mimarlık yaptı. Kendisine devlet tarafından Büyükelçilik ünvanı verilen Behruz Çinici 1993'te T.C. Başbakan Şehircilik Mimarlık Başdanışmanlığı'na atandı. 1981 yılında Fransız Mimarlar Odası tarafından "Sir Robert Matthew" ödülü'ne, aynı yıl ODTÜ tarafından "Pritzker" ve ülke içinde ise "Atatürk" ödüllerine

aday gösterildi. 1984 yılında Simavi ödülü'nü, 1986 yılında TC İş Bankası Kent ve Mimarlık ödülü'nü, 1991 yılında Türkiye Prefabrik Birliği Ödülü'nü, 1995 yılında TBMM Camisi ile Ağa Han Mimarlık ödülü'nü Can Çinici ile birlikte aldı.

Tenise başlamak için ideal yaş nedir? Ya da böyle bir sınırlama koymak ne kadar doğrudur?

Mustafa Sağlam
Tenis Antrenörü

Tenise genellikle 5 veya 6 yaşında başlamanın elverişli olacağı görüşü tenis antrenörlerinin ortak fikridir. 6 yaşındaki çocuk 6 ayda iyi bir devamlılık şartıyla göreceği derslerle, yüzden fazla teknik ve taktik tekrarı yapabilir, bu da senelerce oynayan bazı büyüklerin tenis bilgisinden daha fazladır.

Bu arada küçük yaşta doğru başlayan ve devamlı oynayan çocuklar, iyi birer tenisçi olarak gelişmelerini sürdürecekler, 11 ila 12 yaşlarında kendilerine güvenleri olacak ve iyi oyuncu olarak büyük oyuncularla baş edebileceklerdir. Çocuklar daha çok oynadıkça becerileri artacak ve tenis hakkında detaylı ve doğru bilgiye sahip olacaklardır. Her ne kadar tenis oynamaya küçük yaşlarda başlasalar da birçokları 10 yaş civarında tenis oynamayı öğrenirler. Bu dönemde vücut koordinasyonu ve kuvveti tenis maçı oynamasına müsait bir seviyeye gelmiştir. Aynı zamanda 10 - 12 yaşları döneminde psikolojik öğretim de başlar. Demek ki daha evvel belirttiği gibi 5 - 6 yaşlarında doğru sistem ve çalışmayla başlayan çocuk 10 - 12 yaş döneminde her şeyiyle büyük atılıma geçer.

Tenise otuzundan, hatta kırkıktan sonra başlayıp, bugün, son senelerde aşama içinde olan veteran tenisinde söz sahibi olanlar, diğerlerine oranla daha şanslı olduklarından değil, belki biraz daha yetenekli olduklarından ama kesinlikle daha ciddi, daha azimli ve daha bilinçli bir çalışma devresi geçirdiklerinden belli bir yere gelmişlerdir.

Tenise geç başlayanlar!

İddialı olmak istiyorsanız veya müsabık olmasanız da bu işi zevk alarak ve zevk vererek yapmak istiyorsanız mutlaka ders alarak tenise başlamalı, süre olarak az fakat sık oynamalı ama muhakkak kendinizden bir - iki gömlek üstün oyuncuyu partner seçmeli ve öğrenme konusunda da asla aceleci olmamalısınız.

Tenis, kolay öğrenilen bir spor değildir. Ara verildiği zaman çok çabuk unutulduğu da göz önüne alındığında, az süre ile fakat sık oynamalı, kendimize güvenle ve azimle her öğrendiğimizi azmederek, bıkmadan, yılmadan, iğne ile kuyu kazma misali tecrübe birikimi edinmeli, bütün bunları yaparken de asla öğrenmek için acele etmemeli, tavsiye edilenin dışına çıkmamalıyız. En önemlisi de, hele bu işi biraz becerdikten sonra, yaş ve vücut yapımızla doğru orantıda hırs ve iddia sahibi olmamız ki, tenis bizi bırakmasın, biz tenisi bırakmak isteyene kadar oynayabilelim.

Süper Çiftler Tenis Turnuvası Sonuçları

Geçtiğimiz ay sonunda başlayan Vişnelik'in ilk tenis turnuvası, Bültenimiz baskıya girdikten sonra sonuçlandı. Bu sayımızda duyurabiliyoruz.

Karışık Çiftler

1. Hülya Erdem – Can Erdoğan
2. Elvan Yurtçu – Fehmi Topuz

Çift Bayanlar

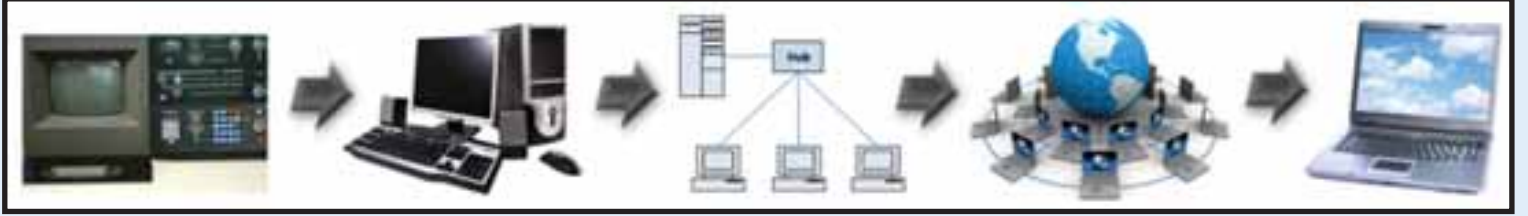
1. Aliye Yalçın – Gamze Gülsoy
2. Bahar Akgün – Sebla Uluçay

Çift Erkekler

1. Ali Köstem – Bülent Bingöl
2. Demir Uyanık – Okan Sağlam

Bulut'a uçma vakti geldi mi?

Adil Hindistan
(CE'93)

1980'lerin ortasında bilgisayar dünyasında koca koca "main-frame" bilgisayarlardan kişisel bilgisayarlara (PC = Personal Computer) geçişi yaşadık. Bugünlerde soru artık Bulut'a (Cloud) ne zaman geçiş yapacağız.

Kişisel bilgisayarların en büyük sınırlaması, onları başta en güçlü yapan özellikleri: lokal olmaları. Kullanmak istediğiniz her programı, kullanacağınız bilgisayarlara teker teker yüklemeniz gerekiyor. Bu problemi çözünce birindeki bilgiye istediğiniz anda başka bilgisayarlardan erişim problemi var sırada. Bulut her ikisine de çözüm üretiyor.

İnternetin hızla büyüdüğü ama internete erişimin hala oldukça yavaş kaldığı 1990-2000 döneminde şirketler web sitelerini, e-postalarını ve dijital bilgilerini kendi sunucuları üzerinde tutarlardı.

Gerek internete erişim hızının ucuzlayıp artması gerekse yazılımların (SaaS - Software as a Service) ve hatta üzerinde çeşitli işletim sistemlerini ve diğer servisleri çalıştırabildiğiniz platformların (PaaS - Platform as a Service) birer servis olarak satın alınabiliyor olması, şirketler için buluta geçişi başlattı.

Kişisel teknoloji kullanımımız da benzer bir paralelde değişiyor. Kendi bilgisayarında web sitesini tutmak eskiden beri pek anlamlı olmayan bir durumdu ve blogların gelişmesi ile güncellemesi zor web siteleri yerine bu yöntem rağbet gördü.

Sabit bir e-posta adresi almak amacıyla kullanıcılar zaten bulutta tutulan bir e-posta servisi kullanmaya başlamışlardı ama eskiden kalma "e-postayı çekip okuma" alışkanlığına hala devam edenler az değil.

Örneğin Microsoft Outlook yıllarca evde de kullandığım harika bir program. Ancak e-postanıza, tüm adres bilgilerinize, takviminize

ve yapılacak iş listelerinizi internete ulaşabildiğiniz her yerden erişebilmek, sadece Outlook yüklediğiniz ev bilgisayarından erişebilmekten çok daha kullanışlı.

Zaten bulutta doğup büyümüş Google bu tür temel hizmetleri entegre edip ücretsiz sunuyor. Örneğin adres bilgilerinizi Google Contacts, takvim bilgilerinizi Google Calendar üzerinde tutarsanız sadece web üzerinden erişmekle kalmayıp, Android, iPad, iPhone gibi cihazlardan da bu bilgilere kolayca erişebilirsiniz. Benzer şekilde Microsoft ve Apple gibi köklü firmaların da ürünleri var.

Bir sonraki adım bilgisayarınızda tuttuğunuz resimler, videolar, müzikler ve dokümanları buluta taşımak. Güvenlik konusunu daha sonra tartışmak üzere şimdilik bir kenara bırakalım. Word, excel gibi dokümanlar bulut için kolay lokma. Çok yer kaplamıyorlar ve gelişen web teknolojileri sayesinde internet üzerinden aynı anda birden fazla insanın tek bir doküman üzerinde çalışabilmesi gibi ek faydalar da sağlayabilir. Örneğin Google

Docs komplike excel ve word dokümanlarına ihtiyaç duymayan insanlar için fazlasıyla yeterli.

Öte yandan megapiksel yarışına giren dijital kameralar sayesinde çekilen fotoğrafların ve gelişen yeni video teknolojileri sayesinde de yüksek çözünürlükte çekilen videoların boyutları, kapladıkları disk alanı oldukça arttı.

Üstüne üstlük internet hızı genel olarak arttı ama her iki yönde eşit olarak artmadı. Download yani bilgisayarınıza indirme hızları, upload yani bilgisayardan internete yükleme hızlarına göre hayli fazla. Dolayısıyla resimlerinizi, videolarınızı bulutta tutmaya karar verdiğinizde bu işlem günler, haftalar alabilir. Elbette bir kumda bir çizgi çekip, sadece bundan sonra yarattığınız medyayı bulutta tutmak bir yöntem olabilir.

Her ne kadar internet üzerinde disk alanı oldukça ucuzladyısa da genelde şirketler belli kotaya kadar bilgilerinize ücretsiz ev sahipliği yapıyorlar. Örneğin Google'ın resim servisi Picasa 2GB'in üzerine belli bir ücret talep ediyor. Hemen her şirketin böyle bir sınırlaması var ve diğer temel hizmetlerin üstüne bir miktar para ödemeniz gerekebiliyor.

Son olarak herkesi düşündüren güvenlik konusuna değinelim. İnternet üzerinden alışverişin ve sitelere güvenli erişim sözü veren SSL sertifikaları yaz başından beri sıkı bir saldırı altında ve Eylül başında SSL'e rağmen kimi durumlarda gizli kalması gereken sizinle servis aldığınız web sayfası arasındaki kriptolanmış trafiği araya girip dinleyebildiği ortaya çıktı.

Dolayısıyla ortaya dökülmesi halinde size maddi, manevi bir şekilde zarar verebilecek bilgi ve dokümanları buluta göndermek yerinde lokal tutmak şu anda daha güvenli.

AYIN DOSYASI / **Gülmece**

Türk Halk Tiyatrosu Geleneğinde Gülmece

Dr. Elif Çongur Tüfekçi

Ankara Üniversitesi

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü

Türk Halk Tiyatrosu'nun sadece güldürü olarak geliştiğini ve diğer ülkelerin halk tiyatrolarıyla önemli yakınlıklar gösterdiğini söylemek mümkündür. Halk tiyatrosunda gülmeden söz etmeye, gelenek içinde yer alan seyirlik oyunlardan biri olan hokkabazdan başlamak gerekir. Hokkabazlık seyirlik oyunlar içinde en ilginç türlerden biridir. Bir yandan el çabukluğu, gözbağcılığı gibi bir hüner gösterisidir, bir yandan da "Usta ile Yamak" arasındaki uzun ve gülünç diyaloglarla bir tür dramatik yapıdan söz etmeyi mümkün kılar. Hokkabazlıkta karşımıza çıkan "Usta

ile Yamak" ikilisi pek çok özelliği nedeniyle üzerinde durmaya değerdir. Söz konusu ikili, tıpkı Karagöz'deki "Karagöz ile Hacivat", Ortaoyunundaki "Kavuklu ile Pişekâr" gibi birbirine karşıt özellikler taşır. Gülmece de zaten bu karşıt kişilerin karşılıklı konuşmasından doğar. Yamak sahip olduğu soytarı özelliği ile dikkatleri üstüne çekerek oyunun hilesini kapatma işlevini de görür. Bu türden bir Yamak tipinin sadece Türkiye'de ortaya çıkmış olması da ayrıca dikkate değerdir.

Seyirlik oyunların içinde dramatik özellikler taşıyan sahne danslarından ve dansçılarından Çen-

giler, Köçekler, Curcunabazlar arasında gülmece unsurunun yaratıcısı olarak Curcunabazlardan söz edilebilir. Diğer dansçılarla birlikte, ancak daha gülünç kıyafetlerle ve "yüzlük" denilen maskelerle sahneye çıkan Curcunabazlar, dansçıları beceriksizce taklit ederek halkı güldürürler.

Seyirlik oyunlar içinde en çok ilgi gören türlerden biri gölge oyunu Karagöz'dür. Kökeni ile ilgili araştırmalar Hindistan ve Cava üzerinde yoğunlaşırken, bir başka iddia da Karagöz'ün Batı kaynaklı olduğu, Batı'dan Doğu'ya geçtiği üzerinedir. Türkiye'ye ise 16. yüzyılda Mısır'dan gelmiş

olabileceği düşünülmektedir. Metin And, Karagöz'ün en güçlü aracının taşlama ve işneleme olduğunu söyler. And'a göre siyasal taşlamanın yanı sıra Karagöz'ün ikinci özgürlüğü açık-saçıklığındadır. And, "Karagöz'ün siyasal taşlama ve açık-saçıklığına karşı devlet ileri gelenlerinin tepki göstermesi, bir yandan da Batı tiyatrosunun Türkiye'ye girmesi dolayısıyla, Karagöz'ü sınırlayan bir tutumun gitgide geliştiğini görüyoruz" der. Karagöz oyunu; Giriş (Mukaddime), Söyleşme (Muhavere), Fasil ve Bitiş adı verilen dört bölümden oluşur. Mukaddime bölümünde göstermelik denilen ve seyirciyi oyuna

hazırlayan bir görüntü ile açılış yapılır. Nareke adı verilen kamıştan yapılmış düdük çalınırken göstermeliğin kaldırılmasıyla birlikte Hacivat sahneye girer, semai okur. Ardından mukaddimenin en önemli unsuru olan perde gazeline başlar. Karagöz oyununun felsefi ve tasavvufi anlamı anlatılırken kurucusunun Şeyh Küşteri olduğu söylenir. Ayrıca mukaddime padişaha yakarışı da içerir. Ardından Karagöz seyirciye göre sağdan perdeye gelir, "buna Karagöz indirmek" denir. Muhavere bölümü oyunun iki başkişisi olan Karagöz ve Hacivat arasında geçer. Muhavereler fasıl ile ilişkili olabileceği gibi fasıldan bağımsız da olabilirler. Muhaverelerin ortak noktası yanlış anlaşmalarla ilerlemesidir. Muhavereden fasıla geçerken önce Hacivat gider, Karagöz "Sen gidersin de beni pamuk ipliği ile mi bağlıyorlar? Ben de gideyim idgâha, dolaba, dilber seyrine! Bakalım âyine-yi devran ne suret gösterir!" der ve perdeden ayrılır, fasıl başlar. Bu bölüm oyunun kendisidir. Bitiş bölümü ise genellikle çok kısadır; oyunun bittiğini Karagöz haber verir, kusurlar için özür diler, gelecek oyunu duyurur.

Karagöz ile; oyun dağarcığı, güldürme yöntemleri, kuruluşu gibi pek çok konuda benzerlikler gösteren bir diğer seyirlik oyun Ortaoyunu'dur. Çok önemli bir fark olarak canlı oyuncularla oynanıyor olsa bile Metin And, iki tür arasındaki güçlü benzerliğe dikkat çeker: "Bu iki oyun arasında öylesine bir yakınlık vardır ki, ikisi aynı zamanda çıkamayacağına göre, birinin ötekenden çıktığına inanmak zorunda kalırız. Ancak hangisinin önce geldiğine karar vermek güçtür." Seyirciler tarafından çevrelenmiş meydanlarda oynanan Ortaoyunu'nun ikilisi Kavuklu ile Pişekâr'dır.

Göstermecî ve açık biçim oynanan oyun seyircisi ile yoğun bir etkileşim içinde ilerler. Yazılı bir metni olmadığını, ancak oyunların iskeletini belirleyen bir tür çerçeve metnin olduğunu söylemek mümkündür. Ortaoyunu Öndeyiş, Söyleşme, Fasıl ve Bitiş bölümlerinden oluşur. Öndeyiş, asal kişilerin sahnede kısa söyleşmeleri üzerine kuruludur. Söyleşme bölümü Kavuklu ile Pişekâr arasındaki bir tür "çene yarıştırmaya" bölümüdür. Bu yarış arzbar ve tekerleme adı verilen biçimlerde gelişir. Tekerlemeden sonra başlayan fasıl asıl oyundur. Ardından Pişekâr'ın gelecek oyunu tanıttığı ve Ortaoyunu'nu bitirdiği bitiş bölümü gelir.

Ele alınan türlerde gülmeceyi sağlayan unsurlardan bir tanesi seyircinin gülünçleştirilmiş oyun kişilerine karşı üstünlük duygusundan, onlarla alay etmesinden, onları küçük görmesinden kaynaklanır. Matiz'in yüksekten atıp tutması, Yahudi'nin korkaklığı, Acem'in kendini büyük görmesi, Kambur, Cüce ya da Kekeme'nin fiziksel arazları alay konusu olur. Ancak alayın dozu hiçbir biçimde bu durumların kötülük olarak algılanmasına neden olmaz. Bir diğer etken de seyircinin oyun kişilerinin bildi-

ğinden daha fazlasını bildiği durumlarda devreye girer. Örneğin birçok Ortaoyunu'nda Çelebi'nin kendisiyle konuştuğunu sanan Kavuklu gülünç duruma düşer. Çünkü seyirci, Çelebi'nin esasında Zenne ile konuştuğunu görmekte, Kavuklu'ya göre üstün duruma geçmekte ve bundan habersiz olan Kavuklu'nun durumuna gülmektedir.

Gülmeceyi sağlayan bir başka etken ise karşıtlıkların, aykırılıkların, saçmalıkların ve beklenmedik olanın yarattığı etkidir. Seyircinin beklentisi ile yüz yüze geldiği durum arasındaki karşıtlık gülmeceyi doğurur. Tiyatro gerçeğini bozmanın, oyunun dışına çıkmanın seyircinin üzerinde yarattığı şaşkınlık da dikkate değerdir. Pişekâr'ın Ortaoyunu'nu açarken falanca oyunun taklidini aldığını söylemesi, oyunu kapatırken gelecek oyunun yerini, zamanını hatırlatması gibi. Karşıtlıkları, aykırılıkları daha da büyüten abartı, seyirlik oyunların gülmece yaratırken kullandığı unsurlardan biridir. Kavuklu'nun Yahudi'yi döver gibi yaptığında Yahudi'nin gerçekten dayak yiyormuş gibi bağırması, Karagöz'ün abartılı bayılmaları, Zennelerin Kavuklu'dan korkmaları örneklenebilir. Gülmece, itiş-

kakış, vuruşma, kavga gibi unsurlarla da elde edilmiştir.

Türk halk tiyatrosu geleneğine ait seyirlik oyunlarda eylem ve durumlardan yaratılan gülmece'nin dışında üzerinde durulması gereken bir diğer nokta da dildir. Seyirlik oyunlarda dil, kişiler arasında bir iletişim aracı olmaktan çıkar, tam tersine bir tür engel, bir tür ayak bağı olarak var edilir. Bozulmuş, çarpıtılmış, kurallara aykırı dil ile kurallara uygun dil arasındaki aykırılık gülmeceyi doğurur. Azınlıkların şiveleri buna örnek olabileceken, Hacivat, Pişekâr, Çelebi ve Tiryaki'nin çok süslü bir dille konuşması, onlara özenen Kavuklu'nun yaptığı yanlışları sezen seyircinin gülmesi örnek olarak verilebilir. Karagöz ve Ortaoyunu'nda gülmece yaratan pek çok söz oyunu kullanılır. Birden fazla anlama gelen bir sözcüğün yanlış anlamıyla anlaşılması, ayrı anlamlar taşıyan ancak ses benzerliği olan sözcüklerin birbirlerinin yerine kullanılması yaygındır. Anlam, ses benzerliği yoluyla öylesine bozulur ki ortaya çıkan yeni anlamın saçmalığı güldürücü olur: Sürç-i lisan yerine sucu İhsan, istihza yerine istekli Rıza, ikaz yerine iyi kaz, intizar yerine enginar, defol yerine def olurum, dümbelek olurum gibi. Mecaz anlamın dışlanarak ilk anlamın anlaşılması da sıkça kullanılan gülmece trüklerindedir: "Hacivat- Benim bağrım yufkadır. Karagöz- Benimki de yoğurtlu tatarböreği."örneğinde olduğu gibi. Son olarak Türk halk tiyatrosu geleneğinin seyirlik oyunlarında gülmece yaratılırken hem hareket hem de söz tekrarının çok önemli bir yer tuttuğunu söylemek gerekir.

Kaynak:

Metin And, *Geleneksel Türk Tiyatrosu: Köylü ve Halk Tiyatrosu Gelenekleri* (İstanbul: İnkılap Yayınevi, 1985)

Aziz Nesin'in Gülmece Üzerine Yazdıkları...

"Türk gülmececinin dünya yazınında, Türk yazınında olmayan büyük bir yeri vardır"

Aysun Büyükcengiz

Sadece Türk edebiyatının değil, dünya gülmece edebiyatının da önemli isimlerinden biri olan Aziz Nesin, "Gülmececinin Neden Yazın Dışı Bırakıldığına Değün..." başlıklı yazısında, gülmece yazarlarının takma ad kullanma geleneğine değünerek, takma ad kullanılmasına en önemli neden olarak yazın tarihimizde gülmece yazan yazarlarımızın gülmeceyi ikinci dereceden bir yazı işi saymalarını gösterir. "Bunca yazar hem gülmece yazmışlar hem neden gülmeceyi yazın dışı, önemsiz bir yazı işi sayarak küçümsemişlerdir?" sorusunaysa şöyle cevap verir: "Gülmeceyi küçümsemenin, önemsiz saymanın toplumumuzun üst tabakalarında, aydınlar katında, giderek oradan halka da bulaşan eski bir geleneği vardır. Bugün bile toplumumuzun birçok kesiminde gülmek hafiflidir. Birçok yaşlı oyuncumuz anılarında, halktan seyircilerin çok beğendikleri güldürü oyunları karşısında saygısızlık olur diye gül-

memek için kendilerini zorla tuttuklarını anlatmışlardır. Gülmek ayıptır. Gülmece de bu ayıbı doğuran aşağılık bir iştir."

Aziz Nesin, günümüzde yazın tarihçilerimiz, eleştirmenlerimiz ve genellikle yazarlarımızın da gülmeceyi küçümsemeye devam ettiklerini ise şu sözlerle ifade eder:

"Yıllar ve yıllar süresi, kuşaklar ve kuşaklar boyu üst tabaka aydınlarınca gülmece aşağılanmışsa, okutulan yazın dersi kitaplarında yüz kızartıcı bulunmuşsa, Millet Meclisi'nde gülmeceye soytarılık denilmişse, gülmece yazarlar bile gülmeceyi Batı icadı sanıp resim ve yazıda açık-saçıklık diye anlamışlarsa ve yazın dışı bir yazıcılık saydıklarından gülmece yazılarına kendi adlarını layık görmeyip ancak takma adlarla gülmece yazmışlarsa, hele iktidarlar geleneksel olarak değeri olan gülmece yazarlarını baskı altında tutmuş, onlara değeri vermemişse, bugünün eleştirmeni, yazın tarihçisi, yazarı elbet bu etkilerden kolaylıkla kurtulamazdı. Kurtulamamıştır da... Günümüzde Türk gülmececi, eski ters birikimin etkisinde kalınarak bir içgüdü, bir bilinçaltı itkisi diyebileceğimiz bir anlayışsızlıkla yazın dışı bırakılmaya çalışılmaktadır. Bu bilerek, bilinçle yapılmıyor. Çünkü onlar ister istemez gülmececinin soytarılık, yüz kızartıcı olduğunu söyleyenlerin kalıtçısıdır. Oysa şiirle gülmece, Türk yazınının kaynağını halktan aldığı, en koklu, en zengin geleneği olan

iki dalıdır. Bu yüzden Türk gülmececinin dünya yazınında, Türk yazınında olmayan büyük bir yeri vardır. Gülmeceyi bilincinde bile olmadan yazın dışı sayanlar, nasıl bir sonsuz zenginliğin içinde yaşadıklarını bilmeyen yoksullardır."

"Gülmece geçmişte olduğu gibi bugün de en ileri sanat dalımızdır"

Gülmece Üzerine Birkaç Söz başlıklı bir başka yazısında da Nesin, yine günümüz sanat yazılarında gülmeceye yer verilmediğini söyleyerek sanatçıların ve eleştirmenlerin gülmeceye yukarıdan baktıklarına değünir:

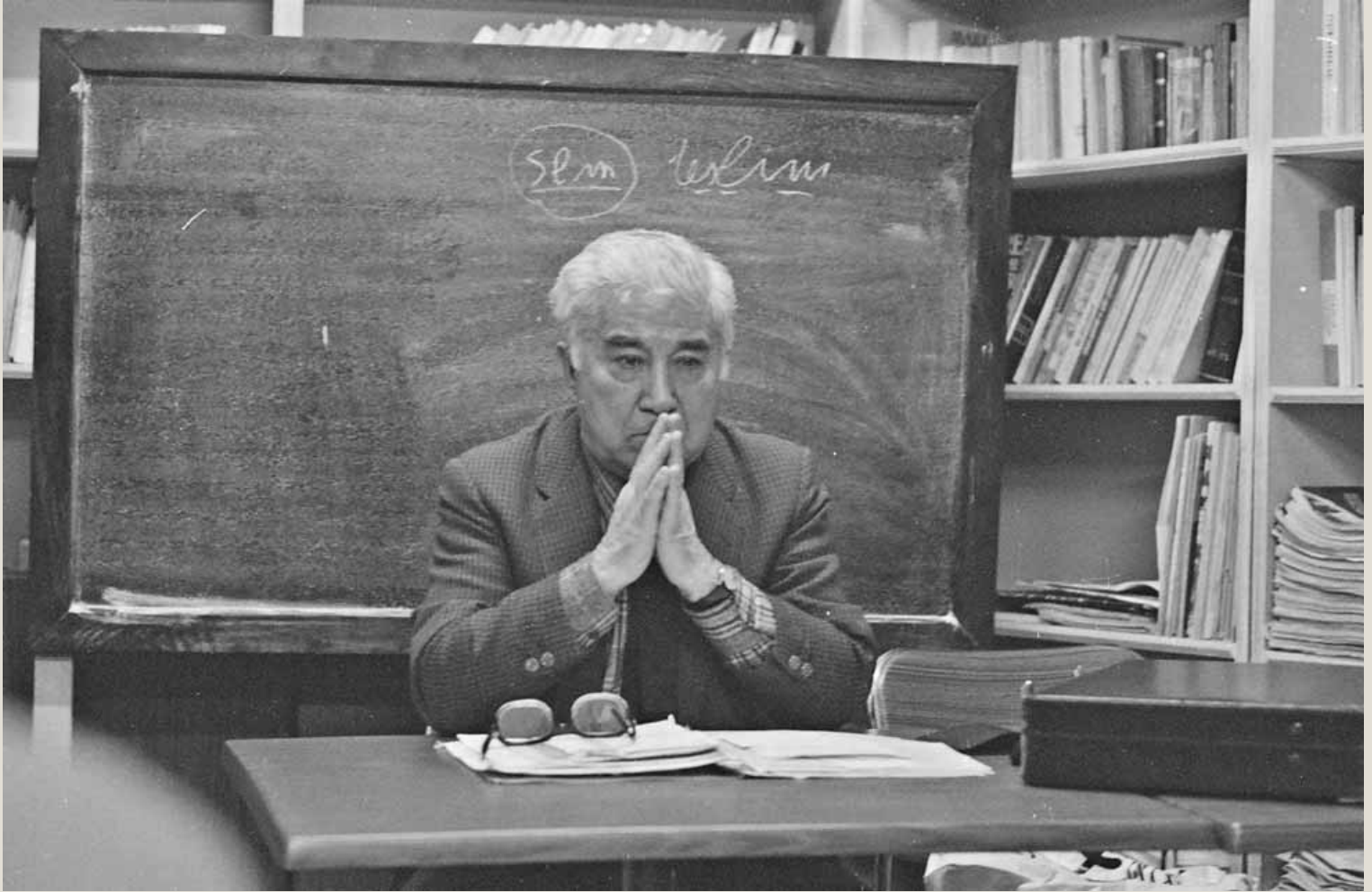
"Bizim gülmececi şiirimizden, öykümüzden, romanımızdan, tiyatromuzdan geri midir yoksa? Sözü edilecek, incelenecek değerde değil midir? Böyle olduğunu hiç kimse söyleyemez. Gülmece, geçmişte olduğu gibi bugün de en ileri sanat dalımızdır. Türk sanatının iki övünülecek, yüzümüzü ağartacak dalından biri şiir, biri de gülmececi. Bu ikisi çok eski, sağlam temellere dayanır. Şiirle gülmece üzerine çok çalışılmış, çok yapıt verilmiştir. Bizde öykü, roman, tiyatro, hiçbirisi yokken şiirle gülmece vardı. Türk gülmececi hiçbir zaman durmadı, donmadı, kalıplaşmadı, gerilemedi. Tam tersine hep gelişti. Gülmececinin, genel olarak değil, üstüne damgasını vurduğumuz Türk gülmececi olarak gelişmesi bozuk düzen bir çevreye bağlıdır, böyle bir ortamda gelişir.

Düzeni bozuk bir toplumun gülmececi, düzenli bir toplumun gülmececinin hem ayrıdır hem de ileri, gelişkindir."

Aziz Nesin, aynı yazısında Batı gülmececiyle Türk gülmececinin de karşılaştırarak, Batı'dan birkaç gülmece biçimi girdiğini, ancak Türk gülmececi Batı gülmececinin ileri olduğu için içte bir yeniliğin gelmediğini söyler. Yazın dünyamıza Batı'dan gelen ilk akımın romantizm olmasının etkisiyle gülmeceye değeri vermeme davranışı gelişse de, Türk sanatçıları çok güçlü Türk gülmececinin de uzak kalamadılar:

"Sayılı tanınmış eleştirmecilerimiz gülmececi söz etmiyorlar, yazın dergileri gülmeceye yer vermiyorlar. Gülmececi olmayı, gülmececi tanınmayı sanatçı kişilikleri için bir eksiklik sayıyorlar. Ama yine de hiçbir köklü, temelli Türk gülmececinin etkisinden kurtulamıyorlar. İster istemez böyle olacaktır. Toplumdan bağlarını koparmadıkça, elbette şiirlerinde, romanlarında – isteseler de istemeseler de – büyük etkisi, yeri olacaktır. Hele gerçeği yazın gülmececi yoksun olamaz."

Başka uluslarda bu derece zengin bir gülmece hazinesinin bulunmadığını ve Türk gülmececi üzerine yeterince çalışma yapılmamasının büyük eksiklik olduğunu ise şu örneklerle vurgular: "Gülmece bir çağın damgasını, ruhunu, bütün bir tarihini verir. Fuzuli'nin altı kelimelik "Selam verdim, rüşvet

Fotoğraf: Erol Büyükyazıcı

değildir diye almadılar” sözü, raflar dolusu kitapların zor anlatacağı bir çağın gerçeğini birden aydınlatıverir.”

Aziz Nesin, Türk gülmece-sinin zenginliğinin nedeninin ekonomik ve sosyal şartlarda aranması gerektiğini yazar: “Tarihimiz incelenince ilk göze çarpan, yüzyıllar boyu süren özgürsüzlüktür. Bu özgürlük yoksunluğu ve haksızlık, ara sıra artıp eksilerek ama hiç ara vermeden sürüp gitmiştir. Buna karşı halkın tek, son silahı alay olmuştur, en son boşalma aracı odur. Gülmecemizin gelişmesinin nedeni sanırım budur.”

Aziz Nesin’in Gözünden Gülmece Romanı

Aziz Nesin, gülmece yazma serüvenini ve yazdıklarıyla ilgili görüşlerini, Erkek Saba-

hat adlı romanının 1957 yılında yayınlanan ilk baskısı için yazdığı önsözde anlatır:

“Gülmece romanı konusu üzerinde düşünmem, gülmece romanlarını yazmamdan daha sonra oldu. İlk bana bir gülmece romanı yaz, denilince gülmece romanı üzerinde hiç kafa yormadım. İkinci gülmece romanımda da, üçüncüsünde de hiçbir zorlukla karşılaşmadım. Ama yazdığım bu üç gülmece romanını da hiç gözüm tutmadı, beğenmedim.”

Gülmece yazılarında, romanda olması gereken bütünlük olmadığı için, gülmece romanı diye bir tür olamayacağını da yine romanının önsözünde şu cümlelerle açıklar:

“İstersem ana düşünce çevresinde toplanan toplum çelişmelerini, birbirine karşıt

olayları, yaşamımızın aksak yönlerini, uygunsuzlukları, düzensizlikleri alabildiğine uzatabilirdim ya da romanın içinden bir kaç parçayı çıkarabilirdim. Bununla büyük bir değişme olmazdı. Tefrika edilen romanlarım için “Aman, biraz daha uzat!” demeleri de bundandı. Biraz daha uzatınca biraz daha gülünür, kısaltınca da daha az gülünürdü. Vardığım bu sonuç, yaptığım işin roman olmadığını bana anlattı. Gülmece romanı demek, okurları bol bol güldürmek demektir. En düşündürücü, en acılı olayların bile bir gülünç yanı bulunarak anlatılacak demektir. Bu da gülmece romanı yazarını, ister istemez gerçekten, gerçek romandan uzaklaştırıyor. Roman bir bütündür. Bu bütünün içinde hayatın hem gülünç hem de acılı yönleri bulunur.

Salt gülünç yönlerini almak, bütünü verememek olur. Ortaya çıkan yapıt da roman olmaz, bir uzun öykü olur.”

Yazısında gülmece romanı yazanlara da değinen Aziz Nesin, gülmece yazarların bile rek ya da bilmeyerek kitaplarını serüven ve anı olarak yazma zorunluluğu duyduklarını söyler:

“Don Kişot, Huckleberry Finn serüvendir. Jerom K. Jerom’ın Teknede Üç Kişi’si ve daha birçokları anıdır. Don Kişot’un gülmece romanı olmayışı, büyük yapıt, şaheser oluşuna engel değil. Gülmececi neden ille gülmece romanı yazmak zorunda olsun. Bana göre “gülmece romanı” diye bir roman türü olmuyor. Ama bir gülmece şaheseri, uzun öykü, serüven, anı oluyor.”

Dram Sanatının Dört Gülmece Ustası

Prof. Dr. Ayşegül Yüksel

Ankara Üniversitesi
Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
Tiyatro Bölümü

Komedyanın bilinen en eski yazılı örnekleri, İ.Ö. 5. yüzyılın son döneminde yaşamış, Antik Yunan'ın büyük ozanlarından Aristophanes'in imzasını taşımaktadır. Aristophanes'in arkasında, zengin bir şiir ve dram geleneği vardı.

Bu iki gelenek içinde, dram sanatında 'gülmece' olgusunu oluşturan öğelerin tümü yer almaktadır. Komedyanın 'taşlama' özelliği, hem şiirde, hem de Megara ve İkarya'da görülen köylü güldürülerinde, 'fars' boyutu Dor kültüründe, 'parodi' anlayışı İonyalılarda, 'nükteli söyleşimler', 'karakter-tip' çizimleri ve 'komik olay dizileri' de İ.Ö. 5. yüzyılda yaşamış Sicilyalı ozan Epikharmos'un yapıtlarında yer almaktaydı.

Bütün bu etkenlerden pay aldığı düşünülen 'Eski Komedyanın' türünü, günümüze gelmiş dokuz yapıtıyla Aristophanes yansıtır. İ.Ö. 5. yüzyıl Yunan dünyasının önder kent-devleti Atina'nın çöküş döneminin tanığı olan yazarın toplumu 'eğitme' işlevini üstlenen yapıtları 'düşünce ve tartışma güldürüsü' özelliği taşır. Aristophanes, Eski Komedyanın hem 'eğitici' hem de 'eğlendirici' yanını oluştururken, 'taşlama'dan 'kaba fars'a, 'inceelikli söz oyunları'ndan, ağız bozukluğa ya da açık saçık şakalara, 'polemik' amacı güden sataşmalara varan, antik Yunan'da oluşmuş kültür mirasının içerdiği çeşitli güldürü öğelerini beceriyle değerlendirmiştir.

Toplumsal Güldürüden Evcil Güldürüye

Atina İ. Ö. 4. yüzyılda Makedonya egemenliği altına girdiğinde, söz özgürlüğü bütünüyle ortadan kalkacak, dram sanatı artık güncel politik ve toplumsal sorunlar yerine, bireysel yaşamlara odaklanacaktı. Tiyatroda 'olay dizisi'nin ve 'karakter-tip'lerin öne geçtiği Yeni Komedyanın dönemi başlamıştı. Orta sınıfın gündelik yaşamına yönelen bu oyunların merkezinde, tıpkı günümüzde de olduğu gibi, baba-oğul, efendi-uşak, karı-koca ilişkileri, sevişen gençler, ayrı düşmeler-kavuşmalar, küsmeler-barışmalar ve parasal sorunlar vardır.

Yazdığı oyunların yalnızca bir ikisini bildiğimiz Menandros,

Yeni Komedyanın geleneğinin başı sayılmaktadır. Menandros, öğretmeni Teophrates'in, insan yaradılışını 'tipler' yoluyla inceleyen 'Karakterler' adlı yapıtından etkilenmiştir. Oyunlarıyla, bir yandan eğlendirirken, öte yandan insan doğasındaki özellikleri irdelemektedir.

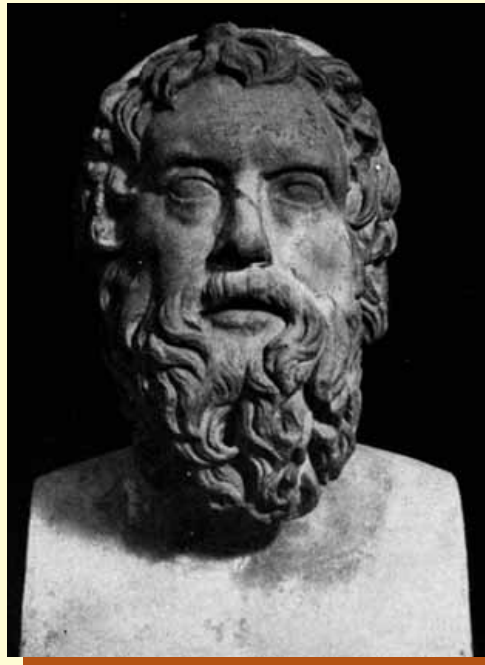
Görüldüğü gibi, 'gülmece' olgusunu insanları doğru/güzel bir kişisel/toplumsal yaşama yöneltme yolunda kullanan dram sanatının, 'söz' ve 'hareket' kaynaklı 'arı gülmece' ve 'toplumsal-politik gülmece' özellikleri Antik Yunan döneminde kurumlaşmıştı. 'Güldürerek düşündür' tiyatro ustalarının yapıtlarında hep bu dönemin izdüşümü görülecektir.

Antik Yunan komedyasının izini süren

Roma Komedyasının iki ustası Plautus ve Terentius'un Yeni Komedyanın ürünlerinden uyarladıkları yapıtlarında, 'eğlendirme' çabasının ön düzeye çıktığı görülür. Özellikle Plautus'un yapıtlarından taşan 'güldürücü enerji', daha sonraki yüzyıllarda, doğaçlamaya dayalı İtalyan halk tiyatrosu commedia dell'Arte geleneğinde de sürecek ve 17. yüzyılda Moliere tiyatrosuyla bu- luşacaktır.

Seyirciyi Kusurlarıyla Yüzleştirmek

Moliere, Ortaçağ Fransız farslarının oluşturduğu güldürü geleneğini commedia dell'Arte'nin tipleri ve oyunculuk biçimiyle kaynaştırarak Rönesans dönemi Fransız komedisine damgasını vuran büyük komedi

Aristophanes

Moliere

Bernard Shaw

ustasıdır. Tiyatrosunun biçimsel yönünü ise ağırlıklı biçimde Plautus ve Terentius'un güldürülerinden yararlanarak belirlemiştir.

Moliere, XIV. Louis döneminin Fransız toplumuna ve insanına gülmecenin gözlükleriyle bakar. Gördükleri iç açıcı değildir: Soyluluğa özenme, görgüsüzlük, para tutkusu, dinsel bağnazlık, bilgisizliği açığa vuran bilgicilik, parasal/dinsel sömürü, çıkarıcılık, yapaylık, sevgisizlik, bencillik... Bu özellikleri taşıyan insanları sahneye çıkartan Moliere, fars öğeleriyle yarattığı güldürü ortamında, çağının toplumuna ağır eleştiriler getirir. Güldürü izlerken, sahnedeki kusurlu kişiye yüksekte ve uzaktan bakarak gülme üstünlüğünü korumak isteyen çoğu seyirci, bunu yapamadığı, özellikle de oyuna kişisinde yansıyan yanlışları kendisinin de paylaştığını fark ettiği için, Moliere tiyatrosuna karşı çıkmıştır. Bu özelliği ile Moliere oyunlarının çoğu yaman bir 'toplumsal yergi' tiyatrosu niteliği taşır. Moliere tiyatrosuna egemen olan 'duygu' değil, 'akıl'dır.

Moliere'in oyunlarında yansıyan düşünsel eylemin ikinci yönü

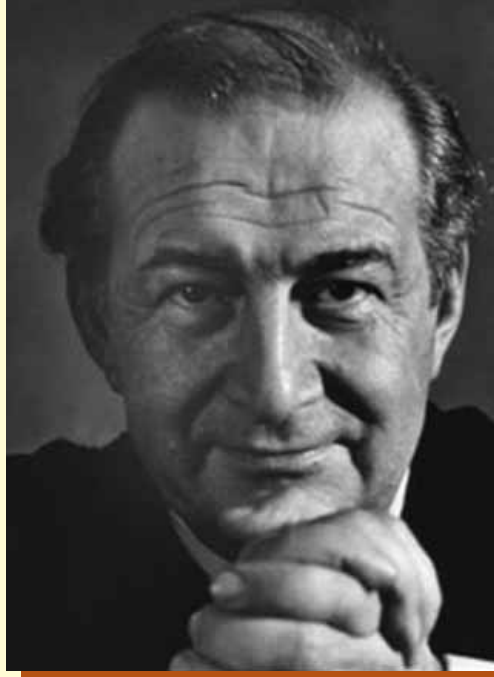
ise 'insan yaradılışı' ile ilgilidir. Kendimizi yalanlarla avutuşumuz, sevgiye, anlayışa, özveriye, doğallığa geçit vermeyen hoşgörüsüzlüğümüz, kişisel tutkularımız ya da çıkar hesaplarımız, insanlığın evrensel bir görüntüsü olarak doldurur sahneyi. İçerdiği fars öğelerine karşın, Moliere'in pek çok oyunu, başkışilerin, pintilik, bağnazlık gibi kusurlarının yarattığı olumsuz durumlardan kaynaklanan birer 'karakter güldürüsü'dür.

Moliere, otuz dolayındaki oyununda komedi türünün 'eğlendirici' ve 'eleştirici' özelliğini buluştururken, Antik Yunan'ın büyük güldürü ustası Aristophanes'in ve Elizabeth dönemi İngiltere'sinde Shakespeare'in ulaştığı başarı düzeyini yakalamıştır.

Victoria Dönemi'nin İkiyüzlü Değerlerine Karşı

Modern gerçekçi komedinin İngiltere'deki öncüsü olan George Bernard Shaw, sahne yapıtlarını Kraliçe Victoria döneminin eskimiş, yozlaşmış, içi boşalmış orta sınıf ahlak değerlerine karşı savaşıma yoluna adamıştır.

Shaw, kapitalizmin sömürü düzeni, çıkar evlilikleri, dinsel

Haldun Taner

ikiyüzlülük, politikada oynanan oyunlar, eğitim ve sosyal hizmet alanlarındaki sorunlar gibi, yüksek orta sınıfın görmezden geldiği gerçekleri sahneye getirirken, seyirciye 'gülmece'nin silahlarını doğrultur. Oyunlarının içerdiği kusursuz 'nükteli söyleşimler', bir yandan 'eğlendirirken', aynı anda 'toplumsal taşlama' işlevi de görmektedir. Shaw, yarattığı güldürü ortamı içinde seyirciye fark ettirmeden bir 'tartışma' ortamı yaratır. Tıpkı hayranı olduğu büyük Aristophanes gibi, bir taşlama/yerghi/polemik ustası olarak gerçeklere ayna tutar. 'Tartışma ve düşünce güldürüsü', Aristophanes'ten yirmi beş yüzyıl sonra bir kez daha gündemdedir. Tıpkı Aristophanes ve Moliere oyunlarında olduğu gibi, Shaw tiyatrosuna egemen olan da 'duygu' değil 'akıl'dır.

Shaw, 'tiyatroya gelirken, beynini dua kitabıyla birlikte evde bıraktığını' söylediği seyirciyi 'düşünme' alışkanlığına yöneltme yolunda, Victoria döneminin egemen ideolojisini karşısına almış, komediyi Marksist dünya görüşüyle buluşturarak, elli aş-

kın oyunuyla elli yıl boyunca İngiliz komedisinin 'yaşayan en büyük yazarı' olmayı başarmıştır.

Yanlış Koşullanmışlıklara Karşı

Haldun Taner, dram sanatımızın en önemli gülmece ustalarından biridir. Gerek Batı tiyatrosunun gerekse seyirlik geleneğimizin sunduğu modellerden esinlenerek, çeşitli biçemlerde yazdığı yirmi dolayındaki oyunda, 'fars'tan 'nükteli söyleşim'e, 'taşlama'dan 'parodi'ye, 'söz oyunları'ndan 'güldürücü olay dizileri'ne dek, komedi geleneğini oluşturan tüm gülmece öğelerini beceriyle kullanmıştır.

Hangi biçemde yazılmış olursa olsun, Haldun Taner oyunları bir 'tartışma' örüntüsü üstüne kuruludur. Taner tiyatrosunun odak noktası, karakter, söyleşim, durum ya da olay dizisi değil, bu öğelerden her birinin katkıda bulunduğu 'tartışma'dır. Bu özellik, yazarı, 'tartışma güldürüsü'nün iki ustası, Aristophanes ve Shaw ile buluşturur. Taner de bu iki yazar gibi, seyircinin oyun izlerken düşünsel bir süreçten geçip, toplumca koşullandırıldığı değer yargılarına eleştirel gözle bakmasını ve bu koşullandırılmışlıktan kurtulmasını hedeflemiştir. Kabare oyunları ile tanışmamızı sağlayan ilk metinlerin yazarı olan Taner, Aristophanes'i, 20. yüzyılda Avrupa'da gelişen 'kabare tiyatrosu' anlayışının da atası olarak görmektedir.

Haldun Taner, benimsediği 'komik' dünya görüşü içinde yer alan 'akılcı' ve 'eleştirel' bakış açısını Batılı düşünce biçimine borçludur. Buna karşılık, Haldun Taner tiyatrosunun özgül dokusunu oluşturan şakacı tavır ve neşeli atmosfer, seyirlik geleneğimize sinmiş bir özelliktir ve Anadolu insanına aittir.

İcat Edilmiş Özgürlük Alanı Olarak Gülmek

Araş. Gör. Aylin Çakıroğlu Çevik
ODTÜ Sosyoloji Bölümü

İnsan gülmediği günü hayat defterine kaydetmemelidir.

Sokrates

Gülmenin bir adabı, bir kuralı var mıdır? Ya da olmalı mıdır? Gülmek gülmedir aslında! Ama zamana, mekana, cinsiyete ve hatta yaşa göre bile değişir, değiştirilir.

Gülmenin kelime anlamı “insanın, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygularını açığa vurması; mutlu, sevinçli zaman geçirmesi, eğlenmesi veya biriyle alay etmesi”dir. Başka bir tanımda ise gülmek, kişinin kontrol edebildiği bir iletişim aracı ve bedensel bir boşalma olarak tanımlanır. Peki, gerçekten kontrol edilebilir ve/veya kısıtlanabilir mi gülmek? Ya da kim veya kimler gülmek eylemini kontrol edebilir?

20. yüzyılın önemli filozoflarından olan Bergson, gülmenin aslında

bir suç ortaklığı olduğunu vurgular. Diğer gülenlerle birlikte yapılan bir anlaşma ve birlikteliktir bu. Diğer insanlarla yapılan bu eylem, diğer/öteki ile aradaki sınırları kaldırır ve toplumsal bir birlikteliği, “biz” bilincini ortaya çıkarır. Dolayısıyla gülmek, kişiler arasındaki birleştiriciliği sağlayan “çimento” görevi görür. Tek başına gülmek, ancak delilerin yapabileceği bir şeydir: “Deli gibi ne kendi kendine gülüyorsun?” diyerek eleştirilir bile. İnsan kendi kendine rahatça gülemez, gülmemelidir. Yoksa insana deli derler. Bu ifade bile, gülmenin ortak bir eylem olduğunu hatırlatır bize. Hep birlikte yapılan ve “biz” olunan bir eylemdir gülmek...

Öyle ki bu eylemin; özgürleştirici, eleştireci ve “düzene” zarar verici bir yanı da vardır. Örneğin Platon, gülmenin sisteme ve düzene büyük zarar verebilme ve iktidarın hegemonyasını yıkabilme gücüne vurgu yapar. O nedenledir ki, tutkular, hazlar ve gülmeler denetim altına

alınmalı, kontrollü davranılmalıdır. Gülmek eylemi ise bu kontrolsüzlüğün, “hoppalığın”, “hafifliğin” ve “avamlığın” en büyük işareti. Dolayısıyla, “kent devleti” ya da “site” anlamında kullanılan Polis’in yurttaşları ölçülü, kontrollü ve seviyeli olmalıdır. Yurttaşların bu tavırları Polis’i temsil eder çünkü. Polis’in dengeli ve uyum içindeki düzeni, sistemin diğer parçası olan yurttaşların “dengesiz, akıldışı ve ölçüsüz eylem”i ile sarsılmamalıdır. Zaten erdemli yurttaşlar, davranışlarını, gülmelerini, hazlarını ve tutkularını kontrol edebilirler, ederler de...

Gülmek ayrıca din kurumunun inanışlarına bir eleştiri, hatta bir başkaldırıdır. Özellikle ortaçağ kilisesinin, cennette sonsuza dek mutlu olunacak, savunusu gündelik hayattaki gülmek ile yıkılmış oluyordu. Çünkü gülmek eylemi, şimdi ve burada “cennet” var etmiş oluyordu. Vadedilen cennet yerini sıradan insanların, özgür ve kendi olabildiği dünyada “yaratılan” cennetine bırakıyordu. Bu bağlamda apayrı bir güce ve öneme sahipti gülmek. Otoritenin en büyük düşmanı ve yıkıcısıydı. Dolayısıyla da yasaklanmalı, bastırılmalı ve kontrol edilmeliydi. “Aşırı gülmek şeytani

ayartır.” cümlesi ile de korkular ve inançlarla gülmek eylemi bastırılmaya çalışılıyordu.

Baudelaire ise, gülmenin tam da şeytan işi olduğunu söyler. Gülmek eyleminde “şeytansı” bir şeylerin olduğunu, dünyevi olanın ruhunu o saf halini kandırdığını, baştan çıkardığını ve “gününü gün et” diyerek onu sonsuz mutluluk cennetinden uzaklaştırdığını söyler. Bu nedenledir ki, gülmek hem dinin, hem toplumun hem de bireyin bütün düzenini yıkar. Gülmenin, her yere sinsice sızabilme ve onu yıkabilme gücü vardır.

Gülmeye karşı bu olumsuz düşüncelere ve korkulara karşın, M. Ö. 3. yüzyıl Mısır papirüslerine göre gülmek, evrenin oluşumunun temel nedenidir. Tanrı bir gülüşüyle kaosu yıkıp yerine umut ve mutluluk dolu bir düzen kurmuştur. Gülmek ve kahkaha evrenin oluşumunun ve insanlığın başlangıcıdır. Buradan yola çıkarsak,

gülmek yaratıcılık demektir ve “kötü” bir eylem olamaz. Ancak Mısır kültüründen ve inanışlarından farklı olarak çoğu batı ve doğu kültürlerinde ortaçağ ideolojisinin gülmeye olumsuz yaklaşımının devam ettiğini görüyoruz. Bakhtin, gülmenin yok oluşunun tarihini bile verir bize: 4. yüzyıldan itibaren, insanlık gülmeyi unutmuştur. “Kilisede, sarayda, resmî geçitte, bölüm başkanının, polis memurunun ve yöneticinin karşısında kimse gülemez. Serf, toprak sahibinin karşısında gülme hakından mahrum bırakılmıştır. Ancak eşitler gülebilir. Eğer ast, üstün karşısında gülebilseydi, bu saygının sonu olurdu. İnsanları Öküz Başlı Tanrı karşısında gülmek zorunda bırakmak, onları kutsal mevkilerden sıradan öküzler düzeyine indirmek demektir.” Bu bağlamda, gülme eylemi ile bütün otorite, saygı ve kutsallık yıkılabilir. Çünkü bu eylem insanları eşit düzeye getirir ve onları buldukları sınırlardan, baskılardan ve kısıtlamalardan öteye taşır, özgürleştirir.

Ancak toplumdaki değer yargıları, inanışlar, kültürel öğeler ve din kurumu gülmenin olumsuzluğuna dikkat çeker. Öyle ki, bir toplulukta çok fazla güldüğünde içlerinden birisinin “Çok güldük, çok ağlayacağız.” demesindeki; kızların bir araya geldiğinde ve kendi aralarında eğlenip güldüklerinde “Kız kısmı o kadar gülmez.” denerek uyarılmalarındaki; bir erkeğin çok fazla gülmesine “Karı gibi gülünmez.” denerek onu “aşağılamaktaki” [ki gülmenin kadın cinsiyetine özgü ve basit olduğu gösterilip erkek cinsiyetine yakışmayacak bir eylem olduğu fikri yatıyor altında] amaç, gülme eylemini “olumsuz”lamak ve bastırılıp kontrol edilmesi gerektiğini vurgulamaktır. Tüm bu toplumsal baskılara rağmen gülebilmek asıl olandır. Çünkü eylemin özünde özgürlük, yaratıcılık ve eşitlik vardır. Nietzsche, canlılardan sadece insanın onca acı ve sıkıntı karşısında gülmeyi icat ettiğini söyler. Dolayısıyla, gülme eylemi baskılar, acılar ve sıkıntılar karşısında dik durmaktır, var olmaktır. Yaşama sıkı sıkı bağlı olabilmektir.

Kaynaklar:

- 1- Henri Bergson. *Gülme*, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., Çev: Mustafa Ş. Tunç, İstanbul, 1997.
- 2- Barry Sanders. *Kahkahanın Zaferi-Yıkıcı Tarih Olarak Gülme*, Ayrıntı Yay., Çev: Kemal Atakay, İstanbul 2001.
- 3- Charles Baudelaire. *Gülmenin Özü, Iris Mizah Kültürü*, Çev: İrfan Yalçın, İstanbul, 1997.
- 4- Mikhail Bakhtin. *Karnavalın Romana*, Ayrıntı Yayınları, Çev: Cem Soydemir, 2001.

Dünden Bugüne Mizah Dergilerimiz

Cihan Demirci
Karikatürist

Mizah dergiciliğimizin başlangıcını 1870 kabul edersek 141 yılı geride bırakan bir mizah dergiciliği tarihine sahibiz. Ancak 141 yılın, 1878-1908 arasındaki 30 yıllık sürecini mizah dergilerine getirilen yasaklamalar nedeniyle hesaptan düşmemiz de gerekebilir!

Mizah dergiciliği yayıncılığımız Diyojen'le başlar. Aslında Diyojen'den önce başka yayınlar da çıkmıştır ama bunlar çok kısa ömürlü olmuş, Diyojen kadar ses getirememiştir. Rum asıllı Osmanlı aydını Teodor Kasap'ın çıkardığı Diyojen'de başlangıçta sadece yazı vardı. İlk karikatür bir hayli sonra yayımlandı. İlk sayısının yayım tarihi konusunda; 24 Kasım 1870 tarihi de, 23 Aralık 1869 tarihi de karşımıza çıkar. Hatta başka tarihler de yazılmıştır. Bunun bir nedeni de; Diyojen'in önce Fransızca-Rumca-Ermenice yayımlanmış olması daha sonra Osmanlıca yayımının başlamasıdır sanırız. Sonuçta Diyojen; 3 yıllı bulan ömrüyle, çeşitli kereler kapatılarak ve toplam 183 sayı yayınlanarak bu anlamda Osmanlı'daki ilk mizah yayını olarak mizah tarihimizin en tepesine adını kazımış oldu...

Hayal Dergisi ve dergicilik tarihinin ceza alan ilk karikatürü

- Nedir bu hal Karagöz?
- Kanun dairesinde serbest! Hacivat!

Diyojen'in kapatılması üzerine Teodor Kasap bu kez 3 Nisan 1873'te "Çingiraklı Tatar" adlı mizah dergisini çıkarır. Dergide karikatürçü olarak K. Opçanadassis imzası karşımıza çıkar. Diyojen de görülen ilk çizgilerin sahibi ise; Ni-

şan G.Berberyan'dır. Çingiraklı Tatar'ın da kapatılması üzerine Teodor Kasap bu kez 30 Ekim 1873'te Hayal adlı mizah dergisini çıkardı. Teodor Kasap'ın en uzun ömürlü dergisi Hayal oldu. 1877'ye dek 368 sayı yayınlandı. Dergi 8 Şubat 1877 tarihli sayısında yer alan Nişan G. Berberyan'a ait bir Karagöz-Hacivat karikatürü nedeniyle Abdülhamid döneminin yoğun baskısından nasibini aldı ve 18 Haziran 1877'de son sayısını yayınlayarak, kapatıldı. Bu karikatürde; Hacivat, karşısında zincirlenmiş bir halde duran Karagöz'e sorar: "Bu ne hal Karagöz?" İki eli ve ayağı zincirlenmiş Karagöz yanıt verir: "Kanun dairesinde serbesti Hacivat" Bu karikatürle kapatılan dergiyi çıkaran Teodor Kasap 3 yıl hapse mahkum oldu. Bir süre sonra kefaletle serbest kalıp, İstanbul'u terk etti.

30 yıllık mizah dergisi yasağı dönemi

1878'de henüz 8 yaşında olan mizah yayınları 30 yıl sürecek bir şok yaşar! Abdülhamid'in "baskıcı rejimi" döneminde 1878-1908 arasında mizah dergilerinin yayını 30 yıllı bulan yasaklarla durdurulur. Bu dönemde yurt dışında bastırılan mizah dergileri-gazeteleri el al-

tından Osmanlı'ya gizlice sokulur. Bunlardan iki tanesi; İsviçre'de basılan: Tokmak, İngiltere'de basılan: Dolab. Bu yasak 1908'de 2. Meşrutiyet ilan edilene dek sürer. Mizah yayınları 1908'deki özgürlük ortamında müthiş bir patlama gösterir ve ömürleri pek uzun olmasa da sadece İstanbul'da 40'a yakın mizah dergisi çıkar.

İlk karikatürçümüz Cemil Cem ve dergileri

İlk sayısı 4 Eylül 1908'de Cemil Cem tarafından çıkarılan, mizah gazetesi Kalem, 1911'e dek 130 sayı yayınlanır. Bu dergide karşımıza ilk karikatürçümüz sayılan, Cemil Cem çıkar. Kalem'de Cemil Cem'le birlikte; Salah Cimcoz, Celal Esad Arseven, Refik Halit Karay da yer aldılar. Salah Cimcoz bu gazetenin yayıncısıdır.

1910'da karikatürçü Cemil Cem'in yönetmenliğinde, bu kez "Cem" dergisi yayımlanır. Refik Halid Karay, Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Orhan Seyfi Orhon'la çıkarılan haftalık mizah dergisi. 1912'ye dek Eski Türkçe-Fransızca olarak çıkar. 1927 yılında yeniden çıkmaya başlar. 1927-1928 arasında yaşayan "Cem" dergisi, bu 2. çıkışında önce eski Türkçe

olarak, son 16 sayısında ise yeni harflerle "Türkçe" olarak yayınlanır. 1928'de bir karikatür nedeniyle kapatılır ve Cemil Cem de bu kapatma sonrasında karikatüre küserek veda eder, resme geri döner.

Kurtuluş savaşı yılları: Güleriyüz ve Aydede

Sedat Simavi ismi mizah yayıncılığımızda çok önemli bir yer tutar. 1918'de Diken adlı mizah dergisini çıkaran, başka dergilerde yayımlayan Sedat Simavi Ocak 1921'de "Güleriyüz"ü yayımlar. 1923'e dek yaşayan, 122 sayı çıkan haftalık Güleriyüz mizah dergisi, Kurtuluş Savaşı sırasında Mustafa Kemal'e ve Ankara hükümetine verdiği destekle tarihe geçer. Bu anlamda aynı dönemlerde çıkan Aydede ile iki zıt kutbun dergisi olur. 2 Ocak 1922'de Refik Halit Karay tarafından çıkarılan "Aydede" adlı mizah dergisi Kurtuluş savaşına karşı İstanbul hükümetinden yani Osmanlı'dan yana bir tavır sergiler. 30 Ağustos 1922'den sonra rengini değiştiren Aydede, Mustafa Kemal'e yönelik eleştirilerin yerine giderek övgüye başlar. 9 Kasım 1922'de yayımına son verir.

55 yıl çıkan en uzun ömürlü dergi: Akbaba

1922 yılının 7 Aralık tarihinde bir yerde "Aydede" dergisinin devamı olarak Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon tarafından yayınlanmaya başlayan "Akbaba" dergisi 55 yıl süren yaşamıyla mizah tarihimizin bugüne dek en uzun ömürlü dergisi olmuştur. Yazının ağırlığını hissettiren, oldukça fazla yazara sahip bir dergi olan Akbaba, neredeyse çıktığı dönemlerde Türk karikatürünün bütün büyük ustalarının çalıştığı bir yayımdır. 1967 yılında Yusuf Ziya Ortaç'ın ölümünden sonra Akbaba dergisinin sahipliğini Yusuf Ziya'nın oğlu Ergin Ortaç üstlenmiştir. Son sayısı 28 Aralık 1977'de çıkan Akbaba, yayın hayatına bir kaç kez ara verip yeniden çıksa da toplam olarak 55 yıl yaşadı.

Çağdaş karikatürün kurucusu Cemal Nadir ve dergisi Amcabey

İlk sayısı 5 Aralık 1942'de Cemal Nadir Güler yönetimliğinde çıkan Amcabey, başlangıçta gazete formuyla yayınlandı. İlk 33 sayısı gazete olarak çıkan "Amcabey" 34. sayıdan sonra "dergi" şekline dönüştü ve toplam 69 sayı yayınlandı. Dergiye ismini veren "Amcabey" Cemal Nadir Güler'in yarattığı bir çizgi kahramandı. "Amcabey" in son sayısı 25 Mart 1944'te çıktı. Karikatürü ilk kez halka sevdiren, halkla bütünleşiren Cemal

Nadir, hep ilklere imza attı. Yaratığı "Amcabey" tiplmesiyle ve diğer tiplmeleriyle ilk çizgi bandı o çizdi ve ilk kez amatör karikatürcülere kucak açan da oydu ama 45 yıllık kısacık ömrü, bunun daha ötesini yapmasına izin vermedi.

Muhallif mizahın efsane gazetesi: Markopaşa

Mizah dergileri tarihinin en muhalif yayını diyebileceğimiz, başına en çok dert açılan mizah yayını Markopaşa'nın ilk sayısı 25 Kasım 1946'da mizah gazetesi olarak çıktı. 22. sayısında kapatıldı. Daha sonra; Merhumpaşa, Malumpaşa, Ali Baba, Yedi Sekiz Hasan Paşa, Hür Markopaşa gibi başka başka adlarla çıktı. Aziz Nesin, Sabahattin Ali ve Rifat Ilgaz tarafından çıkarılan gazete toplamda 7 ayrı adla, 77 sayı çıktı. 8 kez patron, 10 kez yazı işleri müdürü, 10 kez adres ve 9 kez de matbaa değiştirdi. Toplam 3 yıl 4 ay, 28 günlük bu 4 sayfalık gazete hakkında 16 dava açıldı. Yazarları toplam olarak, 8 yıl, 2.5 ay hapis cezası aldılar.

Kadrosu göz kamaştırıcı Tef dergisi ve diğerleri

Tef dergisinin ilk sayısı 7 Ağustos 1954'te çıktı. Çıktığı dönem itibarıyla mizah dergiciliğimize pek çok yenilik ve yeni bir heyecan getiren Tef dergisini Ertem Eğilmez ile Refik Erduran birlikte çıkardılar. Çok zengin bir yazar-çizer kadrosuna sahip olan dergiden bazı isimler sayacak olursak; Bedri Koraman, Semih Balcıoğlu, Feri Doğan, Oğuz Aral, Turhan Selçuk, Ali Ulvi, Altan Erbulak, Mıstık, Yalçın Çetin, Sinan Bıçakçıoğlu, Nihat Bali, Selma Emiroğlu, Eflatun Nuri, Nehar Tüblek, Suat Yalaz, Suavi Süalp... 1954-1955 yıllarında 1 yıl süren yayınına kağıt sıkıntısı nedeniyle noktlayan Tef,

1960 yılında 2. kez yayın hayatına dönüş yaptı. 20 Haziran 1960'da 2. kez çıkan dergi, Mayıs 1961'e dek yayını sürdürdü. İlk sayısı 5 Ocak 1956'da çıkan Dolmuş, 28 sayıydı ve fiyatı da 60 kuruştur. Tef'in kapanmasıyla çıkan Dolmuş'ta Tef kadrosundaki pek çok mizahçı yer alıyordu. Dergiyi İlhan ve Turhan Selçuk kardeşler çıkardılar. Dolmuş, 1958 yılının Eylül ayına dek yaşadı.

En çok satan, en fazla iz bırakan dergi: Gırgır

Mizah dergiciliği tarihimizin en çok satan, en çok ilgi gören, en fazla iz bırakan dergisi olan Gırgır'ın ilk sayısı 13 Ağustos 1972'de Oğuz Aral'ın yönetmenliğinde, Günaydın gazetesi patronu Haldun Simavi sahipliğinde tarafından yayınlandı. Sarı rengi, kendinden önceki dergi anlayışına getirdiği yeniliklerle 16 sayfalık bir dergi anlayışının öncü örneği oldu. Dergi öncesinde "Gün" gazetesinin mizah sayfası olarak yayınlandı. 1973 yılında, henüz birinci yaşındayken 45 bin satan Gırgır, her yıl artan tirajıyla 1980'lere 400 binleri bulan tirajla girdi. 1981-1983 yılları arasında ise derginin tirajı 500 bine kadar çıktı. İlk dönemlerinde kadrosunda; Oğuz Aral'ın yanı sıra; Tekin Aral, Oğuz Alpaçın, Eflatun Nuri, Mim Uykusuz, Ferit Öngören, Suavi Süalp, Aziz Nesin, Nuri Kurtcebe, Aydın Aliustaoglu gibi isimler vardı. Sonrasında Oğuz Aral'ın öğretmenliğinde kendi çizerini yetiştiren bir dergi oldu. 1989 yılının Ağustos sonlarında 17. yaşını bitirip 18. yaşına yeni adım attığı bir dönemde, artık Oğuz Aral'ı Gırgır'ın başında istemeyen patron Haldun Simavi tarafından Ertuğrul Akbay'a satıldı ve dergi zorla el değiştirdi. Oğuz Aral'ın dergisi olmaktan çıkan, başka bir dergiye dönüşen Gırgır o

dönemden beri yayınlanmaya devam ediyor.

Gırgır sonrasında Lemana dergisine ve bugüne

Gırgır'ın fırtına gibi estiği yıllar, mizah dergiciliğimizin renklendiği yıllardır. Bu dönemde ilk sayısı 17 Aralık 1975'te yayınlanan ve 17 yıllık bir ömrü olan Çarşaf ve 1976'da çıkan 13 yıllık ömür yaşayan Fırt da renkli dergiler olarak mizah yayıncılığımızda iz bıraktılar. Tabii; Mikrop, Çivi gibi dergileri de unutmamak gerekir.

Lemana dergisinin ilk sayısı 20 Kasım 1991'de çıktı. 1986'da çıkan ve sıkı bir muhalefet yapan Limon dergisinin devamıdır. Limon olarak yayınına devam etme durumu kalmayan dergi 1991 sonlarında Lemana adına dönüşmek zorunda kaldı. 20 yılı geride bırakan Lemana halen yayını sürdürüyor.

Penguen mizah dergisinin ilk sayısı 23 Eylül 2002'de çıktı. Lemana dergisinden kopan, daha önce aylık dergi Lombak'ı yayınlayan bir grup çıkardı. Günümüzde de yayını sürdürüyor. Günümüzde yaşayan dergilerin en genci diyebileceğimiz "Uykusuz" mizah dergisinin ilk sayısı ise 5 Eylül 2007'de çıktı. Uykusuz'u Yiğit Özgür'ün yönetiminde, Penguen dergisinden kopan bir grup çıkardı. Uykusuz, en genç dergi özelliğini halen koruyor.

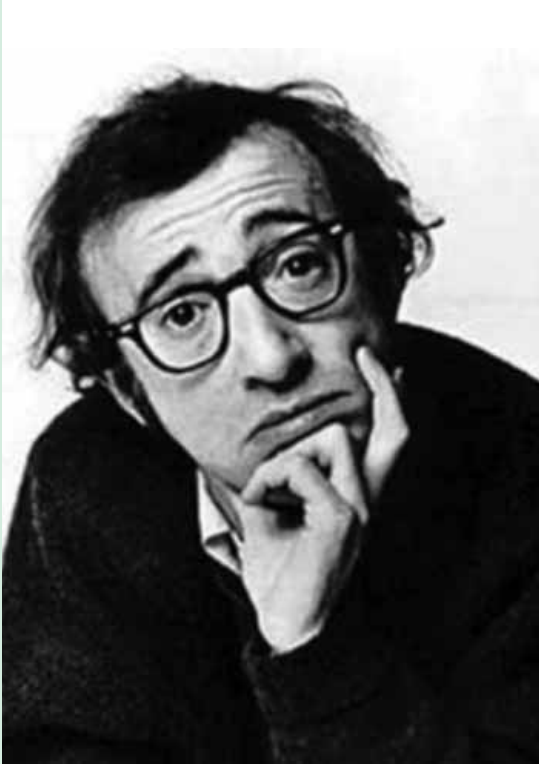
141 yılı bulan mizah dergileri tarihimizde elbette bu saydıklarımızdan başka yüzlerce dergi daha çıktı. Kısıtlı bir alan içerisinde sizlere bazılarını anlatmaya çalıştım. Diyojen'le başlayan ama asıl temelleri 1908'deki özgürlük ortamında atılan, 1946'lardan sonra yeni bir canlanma yaşayan, 1970'lerde Gırgır'la başka bir boyuta geçen, 1990'larda Lemana ve diğer dergilerle biraz marjinalleşen, giderek daha az bir kitlenin okuduğu bir hal alan dergiciliğimiz iyi ki var, dileğimiz; daha marjinalleşmesi değil, tam tersine gene 80'lerde olduğu gibi daha fazla kitlere ulaşmasıdır. Böylesi bir durum; Cemal Nadir Güler ve Oğuz Aral gibi dergicilikte çizer yetiştirme yolundan geçmiş iki büyük ustanın ruhunu da mutlu edecektir...

Kara

Mizah

Şenol Bezci (ELT'92)

Bilkent Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü

Mark Twain “Cennette mizaha yer yoktur” der. Haklı var Mark Twain’in. Her şeyin kusursuz, her şeyin olması gerektiği gibi olduğu bir yerde mizaha yer yoktur. Zira mizah büyük oranda olumsuzluklardan, aksaklıklardan beslenir: ters giden işlere ve sorun yaratan kişilere yapılan bir itirazdır mizah. Yine de mizahı salt muhalefete indirgemek de yanlıştır. Farklı işlevlere sahip, farklı üsluplarla, değişik tüketici kitleleri için üretilen yapıtların bütününe yönelik bir tanımlamadır mizah. Yani bir nokta değil bir yelpazedir. Bu yelpazenin bir ucunda, tek amacı kitleleri güldürmek, eğlendirmek olan hafif mizah vardır; diğer ucunda, epeyce ilerlerde ise kara mizah.

Enis Batur yayına hazırladığı Kara Mizah Antolojisi’ne yazdığı giriş yazısında, kara mizahı “düpedüz” mizahtan ayırmak için dört özellikten bahseder. Yazarın “kanlı bir kristal”e benzettiği kara mizah yerleşik değerlere karşıdır, insan bönlüğüne ve aptallığına katlanamaz, sert bir üslup kullanır ve umutsuzdur. Bu dört unsura ek olarak kara mizahın geleneksel ya da alışıldık mizahta yer almayan, ölüm, sakatlık, sapkınlık, vahşet, iğrençlik gibi konulara el attığını da ekle-

melimiz. Sert üslubunun bir yanı, bu grotesk ve alenen konuşulması yasak konulara eğilmesinden kaynaklanır.

Enis Batur’un sözünü ettiği özelliklerden en ayırt edici olanı umutsuzluktur. Mizahın amacı, özellikle de bir muhalefet aracı olan mizahın amacı, toplumda yaşanan olumsuzlukları gözler önüne sermektir. Bunu yaparken olumsuzluğa sebep olan kişi ya da kurumla dalgasını geçer ve onu zor bir duruma sokar. Böylece olumsuzluğun mağdurları intikam duygusuyla bir rahatlama yaşarlar. Dalga geçilenler ise gülünç duruma bir daha düşmemek için davranışlarını değiştirirler, yaptıkları yanlışlığı düzeltirler. Eleştirinin amacı, uzun vadede daha yaşanılabilir bir toplumun oluşmasını sağlamaktır: Suçlu kahkahaya maruz kalmamak için yaptığı yanlıştan vazgeçer, rehabilite olur, toplumda düzen sağlanır.

Kara mizahçılar, toplumun mizahla dönüşmesi bir yana, herhangi bir şekilde daha iyiye gitmesini bile uzak bir hayal olarak görürler. İnsan aptallığı her zaman gelişmenin önüne geçecek, insan kendi küçük dünyasında, kendi pisliği içinde debelenip duracaktır. İnsan ve insan toplumu için hiç mi hiç umut yoktur.

Bu durumda yapılacak tek şey içnelemek, dalga geçmek ve acı acı gülmektir. André Breton’un deyişle kara mizah “aydın kişinin tek lüksüdür”.

Mizah gibi kara mizah da edebiyat ve sanatın her alanında yer bulmuştur kendine. Felsefede slopsizm, nihilizm ve varoluşçulukla akrabadır. Roman- da Dostoyevski, Thomas Pynchon, Gombrowicz, Raymond Queneau, Oğuz Atay ve Leyla Erbil; öyküde Hector Munro Saki, Jerome David Salinger, Edgar Allan Poe, Flannery O’Connor, Orhan Duru ve Ferit Edgü, şiirde Nef’i, Can Yücel, Neyzen Tevfik ve Sylvia Plath, tiyatrodaki ise Samuel Beckett, Harold Pinter, Eugene Ionesco ve Edward Albee gibi absürd tiyatrocular ilk akla gelen isimler. Sinemada Robert Altman, Woody Allen ve Lars von Trier, resimde Hieronymus Bosch, James Ensor, Goya, Marshall Arisman, George Grosz ve Jean Rustin; karikatürde ise Roland Topor, Tomi Ungerer, Doğan Güneş ve Kayıhan Fırat (ME’93) önemli kara mizahçılardır. Enis Batur’un editörlüğünü yaptığı ve türünün ülkemizdeki tek örneği olan Kara Mizah Antolojisi (Sel Yayıncılık, İstanbul, 2010) meraklısına hararetle tavsiye edilir.

ODTÜ'de Bir Ödül Heykelciği

Aydın Tiryaki
(Ch'E'81)

ODTÜ Kültür Kongre Merkezi Kemal Kurdaş Salonu'nun sol kapısının sol tarafında duvarın içinde kilitli bir camın arkasında bir heykelcik durur. Heykelciğin üzerinde

*The Aga Khan Award for
Architecture 1995*

*Re-Forestation Programme of
the Middle East Technical
University*

yazar.

Dünyanın en prestijli mimarlık ödülllerinden biri olan Ağa Han Ödülü 1995 yılında ağaçlandırma programı için ODTÜ'ye verilmişti. Bu ödül için hazırlanan raporun kapağında (1960-devam ediyor) yazılı⁽¹⁾, devam ediyor çünkü yarım asır önce başlayan bu heyecan hiç bitmedi, raporun yazıldığı 90'lı yıllarda da bitmemişti, şimdi de sürüyor. O kilitli camın arkasındaki heykelcik, Ankara'ya nefes olan ODTÜ ormanının heykelciğidir.

ODTÜ'nün bu ödülü neden aldığını anlamak için Konya yolundan giderken bir ODTÜ tarafına bir de diğer tarafa bakmak,

Eskişehir yolundan giderken bir ODTÜ tarafına bir de diğer tarafa bakmak yeterlidir.

ODTÜ'nün içinden bir yerden, Rektörlük binasının 6. katından, MM binasının 10. katından çevreye bakınca, ağaçların bittiği yerde ODTÜ Kampusu'nun da bittiğini görürüz. Yüksek yüksek beton yığınları sıralıdır tam sınırda. Akşam saatiyse, kırmızı fren lambalarından uçsuz bucaksız bir zincir görünür bir başka sınırda.

ODTÜ'nün bir kapısından, A1 kapısından, A4 kapısından, A7 kapısından içeriye girince bir başka dünyada buluruz kendimizi.

KKM'ye yolunuz düştüğünde Kemal Kurdaş Salonu'na girmeden sol tarafa yürüyün ve ODTÜ'lülerin alınlarının teriyle aldığı çok anlamlı ödül heykelciğini görün. Eski ODTÜ'lülerden yeni ODTÜ'lülere gelen doğa mirasımızı böldürmemek için kampaştan yükselen "bütün bir ODTÜ" sesleri o heykelcikten yansıyıp kulağınıza gelsin.

Fotoğraflar (2011):
Aydın Tiryaki (Ch'E'81)

(1) Re-ForestationProgramme of theMiddle East Technical Universityhttp://www.akdn.org/architecture/pdf/1364_Tur.pdf

Ağırnas

M.Bülent Varlık
(Econ/Stat'ocak-76)

Uzun bir süre önce Kayseri ve çevresini (Bülten No: 168, 169), son derece özel niteliklere sahip Germir mahallesini (Bülten No: 153) ziyaret etmiştik.

Bu ay da, o ilk kaleme aldığımız günlerden bugüne Kayseri'deki değişikliklerden, Mimar Sinan'ın memleketi olan Ağırnas'tan ve bir "tutam" da olsa Talas'tan söz edeceğiz.

Kayseri'de Değişen Ne?

Önceki gezimize ilişkin gözlemlerimizi yazarken Kayseri'nin gelişen bir yüzü olduğunu kaydetmiştik. Aradan geçen zaman galiba yanıldığımız göstermekte! Vakti zamanında Atatürk heykelinin ve saat kulesinin olduğu alan kent merkezi konumundaydı; bütün trafik bu iki eserin etrafından akıyordu. Ancak birkaç yıl önce raylı sistemin oluşturulması sırasında yeni bir güzergah belirlenmiş, bu hat ne hikmetse tam heykelin önünden geçirilmiş ve de o görkemli Atatürk heykeli bir kenara itilmiş! Bu da yetmiyormuş gibi etrafı "cafe"ler ile doldurulmuş!

Ağırnas

Neyse, kimsenin dikkate almayacağı bu eleştirimizi bir kenara bırakarak bu ayki gezimizin odağı olan Ağırnas'a gidiyoruz.

Mimar Sinan'ın doğum yeri olan Ağırnas, yaklaşık dört bin nüfuslu, Melikgazi ilçesine bağlı bir yerleşim yeri. Osmanlılar zamanında ağırlıklı olarak Rumlar yaşıyormuş; 1924 mübadelesi ile hepsi göç etmek zorunda kalmış. Gidenler Yunanistan'da "Arkides" köyünü kurmuş.

Yeraltı Şehri: Ağırnas'ta ilk gezilecek yer, Aşağı Pınarbaşı

mevkiinde bulunan yeraltı şehri. Bu yapı, Ağırnas'ın geçmişinin en az 2000 yıl öncesine kadar uzandığını kanıtlamakta. Burasının aslında Kapadokya bölgesinde oldukça yaygın olarak görülen diğer yeraltı şehirlerinden pek farkı yok. Girişinde yer alan büyük değirmen taşı, gerektiğinde kapatılarak güvenlik sağlanıyor; içinde toplantı odaları, kilise, mutfak, yemek odaları gibi mekanlar bulunuyor. Bu yeraltı şehrinin 120 kilometre uzunluğunda olduğu, Kapadokya'ya kadar uzandığı yolunda söylenceler bulunmakta! Genellikle kapalı olan bu yapının gezilebilmesi için Belediye'ye haber verilmesi gerekmekte.

Burada bir parantez açarak küçük bir bilgi aktaralım: Yeraltı şehrinin çevresinde "gilaboru" olarak adlandırılan bir bitki yetişmekte. Anlatılanlara göre bu bitkinin küçük, kırmızı meyvelerinin suyu özellikle mide rahatsızlıklarına iyi gelirmiş.

Mimar Sinan Evi: Ağırnas'ta mutlaka gezilmesi gereken yapı Mimar Sinan'ın doğduğu ve 22 yaşına kadar kaldığı iddia edilen bina. Altında bir yeraltı şehri andıran bölümlerin bulunduğu evin orta katı 1939'da, üst katı ise 1951'de inşa edilmiş. Söz konusu ev Ağırnas Belediyesi tarafından satın alınmış, Kayseri Valiliği, Erciyes Üniversitesi ve ÇE-

ve Talas

KÜL'ün katkıları ile onarılarak ziyarete açılmış.

Çeşmeler: Anlatılanlara göre Mimar Sinan memleketine 3 çeşme yaptırmış, bugün bunların ikisinin bence yerini görmek mümkün. Çünkü mevcut çeşmeler pek öyle birkaç asırlık bir görünüm sergilemiyor!

Agias Prokopis Kilisesi: 1857 yılında yapılan kilise uzun yıllar depo olarak kullanılmış, daha sonra temizlenmiş ve çevresinin düzenlenmesi yapılmış. Yunanistan'a göç eden Ağırnaslıların torunları "anayurt"larını ziyarete geldiğinde ibadete açılıyor!

Günümüzde Ağırnas evleri, sokakları, meydanları ile bir bütün olarak koruma altında. Belde beton ve asfalta yer yok! Ama, en kısa zamanda bakıma ihtiyaç var!!!

Yöre ile ilgili son bir not; Ağırnas'a giderken tedbirli olmak lazım. Çünkü burada karnınızı doyurabileceğiniz bir aşevi bile bulunmamakta; ancak çınarın altındaki kahvehanede çay-kahve içebilirsiniz!

Ve Talas

"Kayseri'ye gitmişken Talas'a uğramamak olmaz" deyip burayı da şöyle bir gezmeye çalıştık. Ama hemen belirtelim, Kayseri'ye sırf Talas'ı gezmek için gitmek gerekli, umarım ve dilerim yakın zamanda yolumuz düşer!

Talas, günümüzde 60 bini aşan nüfusa sahip, çok katlı binaların hakim olduğu bir yöre. Gezip-görülecek yerler Kışıköy mahallesinde ve Ali dağının eteklerinde kalmış.

Kışıköy Mahallesi: Aşağı Talas'ta bulunan mahalledeki en önemli yapılar hemen girişte yer alan çeşme ile biraz ileride bulunan Ali Saip Paşa Camii. Her iki eser de 1887'de yaptırılmış. Caminin özellikle giriş kapısı ilginç. Talas belediyesi eserlerin yer aldığı yolun bir "Osmanlı Sokağı" niteliğine bürünerek turizme kazandırılması için çalışmalar başlatmış.

Yaman Dede Camii: 1886'da inşa edilen kilise 1925'te camiye çevrilmiş. Bugün kaybolmuş olan kitabesinin Karamanlıca (Grek harfleriyle Türkçe) olarak yazıldığı bilinmekte. Talas'ın en güzel yapılarından biri olan bu caminin adının ilginç bir hikayesi var.

Kısaca anlatalım: 1877'de Talas'ta doğan Kayseri Rumlarından "Dyamandı", çocuk yaşlarından itibaren İslamiyete ilgi duyar. Eğitim için gittiği İstanbul'da bu ilgisi artar, gönlünce Müslüman olur. Bunu uzun yıllar gizledikten sonra açıklar. Adını da "Yaman Dede" olarak değiştirir. 1962'de vefat eder. Kiliseden camiye çevrilen ibadethaneye de Talaslı olması nedeniyle onun adı verilir.

Atatürk Köşkü: Yukarı Talas'ta bulunan köşk 1927'de yapılmış. Atatürk, 1934'te Kayseri'yi ziyaret ettiğinde burada kalmış.

Şüphesiz ki Talas'ta görülmesi gereken başka yerler de bulunmakta. Amerikan Koleji ve hastanesi bunlar arasında yer almakta. Kolejin bir bölümü Erciyes Üniversitesi tarafından kullanılmakta. Gezmek için izin almak gerekiyor.

Ne Yenmez?

Her zaman "Ne Yenir?" sorusunu soracak değiliz ya! Bu kez tersini yanıtlayacağız. Gerçi, şimdiye değin muhtelif yörelerin mutfakları ile ilgili olarak yazdıklarımızda mümkün olduğunca "olumlu" olmaya çalıştık, bu kez de yaklaşımımız aynı. Ama yaşadıklarımız bu iyi niyetimizi boşa çıkardı. Kayseri'ye gidildiğinde sanırım herkesin aklına "mantı" yemek gelir. Eh, biz de onu denedik. Kentin tanınmış lokantalarından birinde mantı istedik. Yarım saat kadar bekledikten sonra mantı geldi, garsona, "hoca, bunun üstüne yoğurt gerekmez mi?" diye sordum, garson, "peki, yoğurt getirelim" dedi. "sarımsak da istiyorum" deyince, garson yanındaki yamağına "sarımsak sosu getir" emrini verdi. En sonunda, "üstadım bunun üstüne şöyle kallavi bir naneli, biberli tereyağı dökülmez mi?" sorusunu sorunca garson, hiçbir şeyi üstüne alınmaksızın son derece sakın bir şekilde yanındakine "tereyağı sosunu" da getir emrini verdi! Tabii, gelen mantının "fabrikasyon" ve "dondurulmuş" olmasının hiç sözünü etmiyorum!

Talas'ta manzarası son derece güzel bir lokantada da istediğimiz pastırmalı pidenin içinde sadece iki-üç dilim, ne diyeyim "zar kalınlığında" pastırma bulunuyordu; bilmem nasıl anlatılır!

Tanıştığımız bir esnaf, Kayserililerin yemeklerini evde yediğini, lokantaya çok alışkın olmadığını söyledi. Anlaşılan, vatan-daş lokantaya alışkın olmayınca, servisi yapanlar da hizmette kursosuz olmaya yatkın olmuyor!

Gideceğimiz bir diğer diyarda karşılaşabilmek dileğiyle.

Ulysses

Tülay Ünlüevcek
(Psy/83)

Bu sayımızda sizlere James Joyce'dan ve Ulysses'den söz etmek istiyorum. T.S. Eliot'un deyimiyile, 19. yy'ı bitiren kitap. Son yüzyı-

lin en mükemmel kitabı olarak adlandırılan bu eseri Joyce, 1922 yılında yayımlamış. Roman, 16 Haziran 1904 tarihinde sadece bir günde, Dublin

şehrinde yaşanan olayları anlatmakta ve günümüzde romanın geçtiği tarih "Bloom" günü olarak kutlanmaktadır. Ulysses, modernizmin başyapıtlarından biri olup, Marcel Pro-

ust'un *®Kayıp Zamanın İzinde/* ve Robert Musil'in *®Niteliksiz Adam/* eserleri gibi aynı düzeyde düşünülmüş, anlattığı kenti tanımlayan bir olgu şekline dönmüştür. İlk imzalı baskısına en çok para ödenen eserlerden biridir. Londra'da, 2009 yılının mayıs ayında Olypia Antiquarian Book Fair'de yapılan açık arttırmada 440,000 \$ kitabın mavi kaplı, kutulu ve imzalı olan ilk baskısına bir Joyce hayranı tarafından ödeme yapılarak satın alınmıştır. Oysa Joyce, kitabı yayımladığı dönemlerde Ulysses'i 10,000 saat çalışarak yazmasına karşın bir satırının bir peni bile etmediğini arkadaşlarına anlatır. Kitabın ilk Türkçe baskısı, 1996 yılında Nevzat Erkmen tarafından yapılan çeviri ile yayımlanır.

James Joyce, 'Ulysses'i' 'Dubliners' adlı eserinde bir öykü olarak düşünmüş. Eseri, 1907'de küçük bir kitapçık haline dönüştürmüştü. Sonra da defalarca yazarak yedi yılın bitiminde bildiğimiz Ulysses romanını ortaya çıkartmıştır. Ulysses'in ilk basımı, 2 Şubat 1922 de Dijonda yapılır. Daha sonraki 12 yılda Paris ve Londra'da 10 baskı daha yapılır. 2. baskının 500 adedi NewYork Posta Müdürlüğüne yakılır. İrlanda'da da kitap yasaklanır ve yakılır.

Kitabın yayınından önce Joyce'un isteği üzerine Fransız eleştirmen Valery Larbaud "Her bölüm bir sanat ya da bilimle ilgilidir, belirli bir simge içerir, insan vücudunun belirli bir organını temsil eder, belirli bir renge ve tekniğe sahiptir ve belirli bir zaman diliminde geçer" diyerek açıklamada bulunur. Örneğin, birinci bölüm Telemachos, Sahne: Kule, Saat: 8:00, Organ: Yok, Sanat: Tanrı bilimi, Renkler: Beyaz, altın sarısı, Simge: Kalıtçı, Teknik: Anlatı(genç)

Ulysses, Homeros'un Odysee'sini yirminci yüzyılın başına, Dublin'e taşımaktadır. Kitapta, Odessea'daki gibi üç ana bölüm ve onsekiz bölüm bulunmaktadır. Romanın başlıca kahramanları bir gazete bürosunda çalışan Leopold Bloom, karısı Molly ve genç Stephan Dedalus'tur. Son derece sıradan, orta ve orta alt sosyo ekonomik düzeydeki insanlar ele alınır. Ulysses, Dublin koyuna hakim panoramasıyla Martello Tower'da, sabah sekiz'de başlar. Sıradan bir gündür ve Leopold Bloom'un evinde ertesi gün sabaha karşı üç-dört gibi son bulur. Kitabın erkek karakterleri gün boyunca Dublin'in sokaklarında gezinirler ve gece karşılaşırlar. Joyce bu gezintiyle, 1904 yılının Dub-

lin'ini resmeder. Sahnede Dublin sürekli olarak vardır. Bundan dolayı dördüncü karakter olarak Dublin ele alınabilir. Bu romanda klasik bir olay yer almaz, üç kahramanın bilinçlerindeki düşüncelerle olaylar aktarılır. Eser, kelime oyunları, parodi ve göndermeler ile bezenmiş ve güçlü karakter betimlemeleri ile geniş gülmece kısımları esere ayrı bir güzellik katmıştır.

Ulysses'in kahramanları oldukça meşhurdur, özellikle Dublin'de birçok insan, kitabı okumasa bile kahramanları tanırlar. Kahramanlar içinde önemli bir yer tutan Leopold Bloom, 38 yaşındadır. Akıllı, kurnaz, entelektüel, siyasal ve deneysel bilgi sahibidir. Her insan gibi iyi ve kötü yönleri vardır ve her insan gibi her şeyi kafasından taşır.

İkinci karakter Stephan Dedalus' tur. Kendini beğenmiş, 22 yaşında genç bir entelektüel, birkaç günlük bir vekil öğretmen, genç bir şair adaydır. Annesi ölürken başında dua etmediği için vicdan azabı çekmekte, babasından nefret etmektedir. Dublin'de başıboş dolaşır. Cömert ama parasızdır. Neredeyse bir yıldır yıkanmamıştır. Kendine ait aykırı fikirleri vardır. Babasının, Tanrının, İngiliz İmparatorluğunun otoritesine karşıdır.

Üçüncü karakter Marion Bloom (Bloom'un karısı), güzel, süslü, rahat, enerji dolu, sağlıklı, şehvet düşkün, mütthiş bir kadındır. Kocasını, Dublin sokaklarında dolaşırken, o evde onu bekler ama Homeros destanlarının bazı versiyonlarında kocasını aldatan Penelope gibi Molly de, Boylan isimli şarkıcı patronu ile kocasını aldatır.

Pek çok yazarın ortak yarısı, Ulysses'in ana karakteri,

Bloom, Stephan, Molly değil bizzat Dublin kentidir. Romanında, bütün bir Dublin konuşur âdeta; sokakları, köprüleri, fahişeleri, gazetecileri, köpekleri, delileri... Her yandan şehrin sesleri yükselir. İrlanda'nın hukuki, ticari, dini, sanatsal tarihindeki önemli kişilikler, rahipler, krallar, gazeteciler, oyuncular yerlerini alırlar. İrlanda halkının söylenceleri, mitleri, argoları, şarkıları, baladları, inançları, eğlenceleri roman boyunca bize eşlik eder. Joyce kitabıyla ilgili şunları söyler: "Ulysses'i yazarken sözcüklerle Dublin'in renk ve atmosferini vermeye çalıştım; Dublin'in donuk ama yine de parlayan atmosferi, sanrısız dumanları, paramparça karmaşası, barlarının havası, sosyal duraganlığı - bunlar yalnızca sözcüklerimin yapısıyla aktarılabilirdi."

Joyce, bu romanıyla bilinç akışının en usta, en olgun yapıtını ortaya koymuştur. Bunu yaparken karakterlerinin iç yaşamını ortaya çıkarır, düşüncelerinin ve anılarının akışını verir. Joyce, bu durumu "insanların dile getirilemeyen ve eyleme dönüşmeyen düşüncelerini oluşturduğu şekilde vermeye çalıştım ve Freud'un bilinçaltı dediğini, insanların ne söylediğini, ne düşündüğünü, gördüğünü aktardım" diyerek dile getirmiştir. Karakterlerinin fiziksel portrelerini çizmek yerine onların iç dünyalarını, zihinsel süreçlerini anlatmayı seçmiştir.

Joyce, hiçbir kelimeyi tekrar etmeden, isim tamlaması kullanmadan dörtbinüçyüzdoksanbir kelimeyle tek bir cümle yazmıştır.

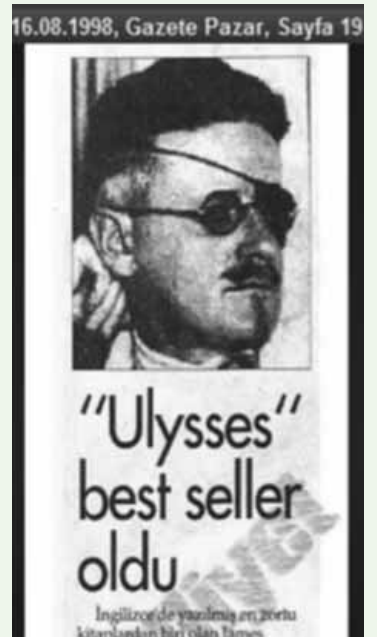
İnsanlık tarihi boyunca biriktirilen metaforları metnin içine ustaca yedirmesi, Ulysses'i bir başyapıt yapmıştır.

James Joyce, edebiyat ve düşünce kesimlerince bütün dünya tarafından yaşarken kıymeti bilinmemiş bir dahi olarak anılır. İrlanda'da adının verildiği bir müze bulunmaktadır.

James Joyce ve Ulysses, 24 Ekim tarihinde Edebiyat Kulübü'nde değerlendirildi. Geniş bir katılım içinde Ulysses sunumu, Edebiyat Kulübü üyelerinden Sevim Yalçın, Celalettin Türkoğlu ve benimde içinde bulunduğum grup tarafından yapıldı.

Ulysses üzerine o kadar çok şey yazılmış ki, inanın içine girince görüyorsunuz. Kitabı anlamak için yardımcı kitaplar, Ulysses sözlükleri, master ve doktora tezleri, bunların hepsi hakkında bilgi aktarmak maalesef iki sayfaya sığmaz.

Yüzyılımızın en önemli eserini okumanızı öneririm. Ancak bir uyarıda bulunmak isterim, uykuya dalmak ya da zaman geçirmek için okunacak bir kitap değil. Okuyup, üzerinde düşünülecek bir kitap. Gözünüz korkmasın, çok rahat okunuyor. Keyifli ve rahat bir dille yazılmış, okurken eğleniyorsunuz. İçinde, fıkralar, bilmece, şiirler, müzik, tiyatro ne ararsanız bulabilirsiniz.

Tarih'te bu ay

Kasım Ayında Neler Oldu

Biliyor muydunuz?

Mustafa Kemal Atatürk (1881-1938)

1 Kasım 1922 - 623 yıl süren Osmanlı Saltanatı, Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla sona erdi. Son Osmanlı padişahı VI. Mehmet Vahidettin tahtını terketti.

1 Kasım 1927 - Gazi Mustafa Kemal 2. kez Cumhurbaşkanlığı'na seçildi.

1 Kasım 1928 - Harf Devrimi yapıldı. Arapça sayılar ve harfler kaldırıldı, latin harflerinden oluşan yeni Türk Abecesi kabul edildi.

2 Kasım 1996 - Susurluk'ta meydana gelen trafik kazasında, eski İstanbul emniyet müdür yardımcısı Hüseyin Kocadağ ile beraber 3 kişi öldü, DYP Şanlıurfa milletvekili Sedat Edip Bucak yaralandı. Ölenlerden birinin Mehmet Özbay sahte kimlikli Abdullah Çatlı olduğu saptandı.

7 Kasım 1980 - Yayıncı ve yazar İlhan Erdost, Mamak Askeri Cezaevi'nde, dövülerek öldürüldü.

10 Kasım 1938 - Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk, sabah saat 9:05'te Dolmabahçe Sarayı'nda, 57 yaşındayken hayata gözlerini yumdu. Türkiye'de ulusal yas ilan edildi

12 Kasım 1999 - Düzce'de 7.2 şiddetinde meydana gelen depremde Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi'nin açıklamasına göre, 845 kişi hayatını kaybetti, 4948 kişi yaralandı. Depremde hasar gören ve derhal yıkılması gereken bina sayısı 3395, yıkık ya da ağır hasarlı ev sayısı 12939, iş yeri sayısı ise 2450'di.

15 Kasım 1956 - Orta Doğu Teknik Üniversitesi "Orta Doğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü" adıyla eğitime başladı.

24 Kasım 1934 - TBMM Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya Atatürk soyadını verdi.

25 Kasım 1925 - Şapka giyilmesi konusundaki kanun, TBMM'de kabul edildi. Kanun, 28 Kasım'da yürürlüğe girdi.

26 Kasım 1934 - Efendi, bey, hacı, hoca gibi bazı lakap ve ünvanlar kaldırıldı.

30 Kasım 1925 - Tekke ve zaviyelerin kapatılmasına ilişkin kanun kabul edildi.

İlhan Erdost (1944-07.11.1980)

Orhan Veli Kanık (1914-14.11.1950)

KASIM AYINDA YITİRDİKLERİMİZ

Şair Yahya Kemal Beyatlı (1884- 01.11.1958); Tiyatro oyuncusu Halide Pişkin (1906-01.11.1959); Tiyatro ve sinema oyuncusu Duygu Ankara (1950-02.11.1996); Siyasetçi ve hekim Prof. Dr. Nusret Hasan Fişek (1914-03.11.1990); Gazeteci ve yazar Burhan Felek (1889-04.11.1982); Gazeteci, yazar ve siyaset adamı Doğan Avcıoğlu (1926-04.11.1983); Şair Ümit Yaşar Oğuzcan (1926-04.11.1984); Tuluat sanatçısı İsmail Hakkı Dümbüllü (1897-05.11.1973); Şair Müştak Erenus (1915-05.11.2002); Siyaset adamı ve şair Bülent Ecevit (1925-05.11.2006); Gazeteci yazar Aka Gündüz (1886-07.11.1958); Yazar Cahit Uçuk (1909-07.11.2004); Yazar ve Senarist Sulhi Dölek (1948-07.11.2005); Şair Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-08.11.1973); Yayıncı ve yazar İlhan Erdost (1944-07.11.1980); Sinema oyuncusu Erol Taş (1926-08.11.1998); Yazar Kerim Korcan (1918-09.11.1990); Sinema ve tiyatro oyuncusu Yılmaz Zafer (1956-09.11.1995); Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk (1881-10.11.1938); Şair Orhan Veli Kanık (1914-14.11.1950); Halkbilimci, yazar Sedat Veyis Örnek (1927-15.11.1980); Şair ve tiyatro sanatçısı Ercüment Behzat Lav (1903-17.11.1984); Ressam Eşref Üren (1897-18.11.1984); Şair Enver Gökçe (1920-19.11.1981); Tiyatro Sanatçısı Kerem Yılmaz (1945-20.11.2003); Yazar Sevgi Soysal (1936-22.11.1976); Tiyatro oyuncusu Asuman Korad (1934-22.11.1994); Tiyatro sanatçısı Vasfi Rıza Zobu (1902-23.11.1992); Kurtuluş Savaşı Kahramanı Sütçü İmam (1871-25.11.1922); Besteci Halid Lemi Atlı (1869-25.11.1945); Şair, besteci Mehmet Rüşdü Şardağ (1916-27.11.1994); Şair Melih Cevdet Anday (1915-28.11.2002);

KASIM AYININ ÖNEMLİ GÜNLERİ

10 Kasım Atatürk'ü saygı ve özlemle anıyoruz.

16 Kasım Birleşmiş Milletler Uluslararası Hoşgörü Günü

06 Kasım–09 Kasım Kurban Bayramınız Kutlu Olsun...

17 Kasım Dünya Öğrenciler Günü

20 Kasım Birleşmiş Milletler Evrensel Çocuk Günü

24 Kasım Öğretmenler Günü

25 Kasım Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve

Dayanışma Günü

29 Kasım Birleşmiş Milletler Filistin Halkıyla Dayanışma Günü

SUDOKU ÇOK ZOR

Nilgün Ekermen
(CHE'87)

3		5				2		4
			9					
9			7		4			6
		2				8		
	3			8			4	
		8				3		
8			2		3			1
				6				
5		3				7		9

Beyin geliştirmede en iyi egzersizler arasında olan ve düşündürürken dinlendiren bir bulmaca

EKİM SUDOKU ÇÖZÜMÜ

167 985 432 938 246 157 524 731 698 295 167 384
816 324 579 743 859 261 452 678 913 371 592 846
689 413 725

Günay Bulut

(ADM'85)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

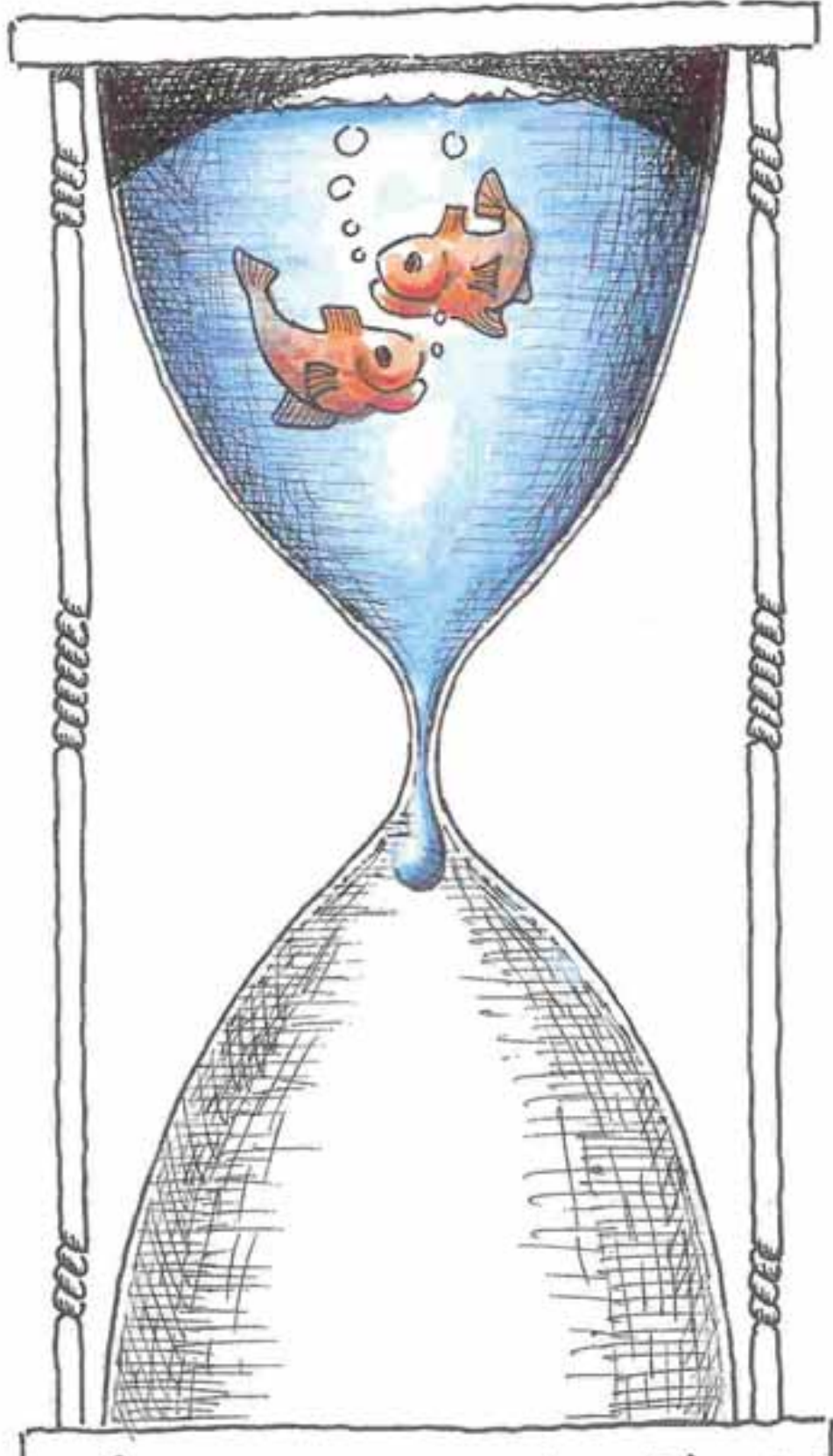
1- SOLDAN SAĞA: 1) Oğuzcan: 1926-04.11.1984 tarihleri arasında yaşamış ünlü şairimiz; 2) Bir kadın ismi; Taşit 3) Hırsız, haydut, eşkiya; 4) Bağışlama 5) Dik, yalman; Boru sesi 6) Orhan :Garip Akımı'nın kurucularından ünlü şairimiz; 7) Utanç; Bir erkek ismi; 8) sicim; Uygulama,kılgı 9) Argoda parasız; Kadar anlamında bir edat; 10) Faruk Nafiz: 1898-08.11.1973 tarihleri arasında yaşamış ünlü şairimiz.

EKİM ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Atık; Arı 2) Tarancı; Ce 3) Tr; Ket 4) lane; Kivi 5) Lm; Madımak; 6) Aare; Eşit 7) Nl; Şu 8) Lk; IATA 9) Hırsızlık; 10) At; Aslı; İp 11) Nail; İri.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Attila İlhan; 2) Tarama; Kita. 3) İr; Rb. 4) Kademe; Asal 5) Is; 6) Acı; Denizli; 7) Rı; Kışlalı 8) Kimi; iT 9) Cevat Şakir; 10) Betik; Pi.

2- YUKARDAN AŞAĞIYA: 1) 1897-18.11.1984 tarihleri arasında yaşamış Eşref önadlı ressamımızın soyadı; Vaaz veren; 2) Eski dilde su; Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve balçık karışımı ilkel tuğla. 3) Aklama, temize çıkarma; bir nota; 4) (Tersi) Köpek; Yüz, çehre; 5) Beyatlı:1884- 01.11.1958 tarihleri arasında yaşamış ünlü şairimiz. 6) Türlü nedenlerle başarısız olmuş kimse; 7) İçi misket dolu top mermisi; 8) Din kitaplarında cennet ile cehennem arasında bulunduğu bildirilen yer; Düşünce 9) Boyun eğen; Takımın kısaltması; Rüzgar; 10) Fayans; Bir, tek anlamında farsça sözcük.

AKIN

Özel Günlerinizi

ODTÜ Mezunları Derneği Logolu Özel İsviçre Çikolatasıyla Tatlandırın...

**Logolu çikolata
satışından
elde edilen gelirler
Derneğimiz
Burs Fonu'na
aktarılmaktadır.**

Toplu siparişleriniz için lütfen 3 gün önceden istek yapınız:
0 312 286 79 79 • odtumd@odtumd.org.tr